

ЮНАК *Ж*

ТРАВЕНЬ
1965
МАЙ

Ч. 5(23) — РІК III
Ціна 50 центів

Зміст

Сторінка

- 1 З гаври Морського Вовка
- 2 Стежа. Д-р Зиновій Лисько
- 2 О. Бережницький: Ватра
- 3 Л. Бачинський: Скоб білохвостий
- 4 С. Лучкань: Човном через океан
- 5 Йонтек: Мореплавання
- 6 Морський годинник
- 6 Пісня Вікінгів
- 7 Йонтек: З історії морського плавання
- 8 С. Трофіменко: Шаховий куток
- 9 Д-р Д. Антоневич: Правила безпеки на воді
- 10 Войта: Веслування
- 11 Ю. Повх: Перегонове плавання
- 12 Гутірка Деді Юрка
- 13 В. М. Господарі глибин
- 14 Ю. Кузьма: Життя під водою
- 15 Альбатрос: Вітрильник
- 16 С. Лучкань: Мірвання напрямку і магнетне відхилення
- 17 І. В.: Третє літунське крило "Вихор"
- 18 О. Біланюк: Літунська пригода
- 18 О. Біланюк: Літунські терміни
- 19 Р. Скот: Бог — мій пілот
- 20 Куток старшого юнака
- 21 О. Буцик: Ігри
- 22 Поради Подруги Деді
- 23 Р. Савицький: Американське оповідання про заповоження
- 23 Подруга Оля: Пластункам на вушко
- 24 Я. Козак: Тинди - ринди
- 26 Загадки і розгадки
- 27 Молоде перо
- 28 Від адміністрації

При підготовці цього числа співпрацювали: Члени куренів УСП і УПС "Чорноморці", діловод морського плавання у США ст. пл. Нестор Кольцо, ЧМ, діловод літунського плавання у США ст. пл. Славо Лучкань. **Технічне оформлення:** ст. пл. Мирон Баб'юк, СМ. **Мистецьке оформлення:** пл. сен. Володимир Пилишенко, Ч-ць. **Ілюстрації:** пл. сен. В. Пилишенко, Ч-ць, ст. пл. Тит Геврик, СМ, Богдан Певний, Софія Лада, ст. пл. Я. Козак, ЧМ. **Обкладинка:** ст. пл. Т. Геврик, СМ.

Ч. 5(23) — РІК III.
ТРАВЕНЬ — МАЙ
1965

"Юнак" — журнал пластового юнацтва. Видає Головна Пластова Булава. Уповноважений ГПБ для справ "Юнака" — пл. сен. Ю. Пасецький, ЛЧ. Редагус Колегія. Головний редактор — пл. сен. Л. С. Онишкевич, СМ. **Технічне оформлення** — ст. пл. М. Баб'юк, СМ, і пл. сен. Я. Еліїв. **Головний адміністратор** — пл. сен. О. Тарнавський, ЛЧ, **заступник адміністратора** — пл. сен. С. Гела, Ч-ць. — "Юнак" появляється щомісяця крім серпня.

Річна передплата: США і Канада — 5.00 дол., Австралія — 1.10.0, Австрія — 90 шіл., Аргентина — 250 пез., Бразилія — 200 кр., Велика Британія — 1.0.0, Німеччина — 10 н.м., Франція — 15 фр. **Ціна одного числа** у США і Канаді — 50 центів.

Редакція застерігає собі право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріали згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямками та вимогами юнацького віку читачів.

Статті, дописи, розгадки тощо
слід слати на адресу редакції:

Mr. L. S. ONYSHKEVYCH

180 Franklin Cor. Rd.
Nassau Garden Apts. L 19
Trenton, N.J., 08638, U. S. A.

У справах передплат і оголошень
треба звертатися до адміністрації:

YUNAK MAGAZINE
2199 Bloor Street West
Toronto 9, Ontario, Canada

YUNAK — a Ukrainian Monthly Magazine,
Published by PLAST — Ukrainian Youth Ass'n,
2199 Bloor St. West, Toronto 9, Ont., Canada.

Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of Postage in cash.

ГАРПУН

З ГАВРИ МОРСЬКОГО ВОВКА

Дорогі Подруги і Друзі!

Сьогодні знову приходить до Вас «морський» «Юнак», призначений водному та літунському пластуванню. Як попереднього року, так і тепер підготували його частинно курені УСП і УПС «ЧОРНОМОРЦІ», які традиційно займаються водним пластуванням, а недавно поширили свою діяльність і на літунське пластування.

За допомоги при підготові цього числа дякую друзям-Чорноморцям, а зокрема референтіві Несторові Колцові, що займався збиранням «морських» матеріалів та референтіві Славкові Лучканеві, що зібрав матеріали з літунського пластування.

Ваш Старий Вовк

Дорогі Пластуні!

Незабаром почнуться літні вакації і знову будемо мати можливість під час дозвільного часу табору-вати, мандрувати та шукати нових пригод. Напевно багатьох із нас манить напнути вітрила та поплисти вздовж берегів Великих Озер, чи може нирати в пінистих хвилях моря, або мандрувати канойкою чи каяком. Все це належить до спеціалізаційної водної ділянки, якою цікавляться багато пластунів.

Вже другий раз доводиться нам зустрічатись на сторінках «Юнака», який присвячений водному пластуванню. Велика заслуга в цьому належить головному редакторіві «Юнака». Також дякую всім дописувачам морським пластунам, а зокрема друзям — Чорноморцям. Сподіваюся, що породи, які знайдете в цьому числі з акірництва, навігації, плавання та інших ділянок, будуть цікаві та корисні у Вашому пластуванні.

Водночас вітак Вас з нагоди 47 роковин з дня піднесення українських прапорів на кораблях Морської Флотії. Вірю, що Ви величаво відсвяткували цю радісну хвилину, як «Свято Українського Моря».

Щиро здоров'ю морським привітом

— Доброго Вітру!

СКОБ!

ст. пл. Нестор Колцов, Чм.

кр. діловод Морських Пластунів США

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

2. 5. 1648 Початок повстання козаків під проводом гетьм. Богдана Хмельницького.	25. 5. 1926 Загинув головний отаман Симон Петлюра.
16. 5. 1648 Перемога козаків над поляками під Жовтими Водами.	26. 5. 1659 Перемога гетьмана Івана Виговського над росіянами під Конотопом.
23. 5. 1938 Загинув полковник Євген Коновалець.	31. 5. 1223 Перший бій України з татарами над річкою Калкою.

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

МУЗИКА

Д-р ЗІНОВІЙ ЛИСЬКО

Недавно появилася друком перший том великої музичної праці під заголовком «УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ МЕЛОДИЇ». Автор цього кодексу — д-р Зіновій Лисько, видатний український музиколог і композитор. Д-р Лисько ціле своє життя збирав матеріали до цієї важливої праці — народні наші пісні. Збирав він їх в Україні, де був професором Львівської Музичної Консерваторії та головним редактором журналу «Українська музика» в Чехо-Словаччині, де покінчив університет у Празі, Празьку Консерваторію та майстерську музичну школу.

Збирав він українські народні пісні і на еміграції в Німеччині, де був інспектором всього українського музичного шкільництва, та тут у США, де він є тепер директором Українського Музичного Інституту.

Нова праця д-ра Лиська — це пісенний скарб України, який охоплює 11,500 народних мелодій різних жанрів. Тут можна знайти багато досі невідомих колядок, шедрівок, веснянок, купальних та обжинкових пісень і багато інших. Наш музиколог є також автором багатьох композицій, виконуваних в Україні та тут у США; одна з його праць — це дитяча опера «Золоте весілля».

Стежа

«До ватри довержте ще дров,
настрійте ми горло голосом сопілки
а я вам співати готов...»

З Гуцульщини походить звичай палити ватру (вогні), яку залюбки проводять пластуни за час своїх прогулянок і таборів. Опришки колись палили гуцульські ватри, щоб вони загрівали їх до боротьби з ворогами й освічували їм шлях походу на ворогів.

При ватрах співали, грали на сопілках і флорах, танцювали, весело забавлялися. Вогонь ватри спочатку загорявся поволі, а опісля вибухав сильним полум'ям. Так само полум'я любови до всього рідного повинно горіти негасальною любов'ю.

Теж було звичаєм палити великі вогні напередодні святого Юрія, коли вся Гуцульщина приготувалася зустрічати свого патрона — «Лицаря на білому коні» та прихід весни по довгій карпатській зимі.

У ніч під свято Юрія верхи гір сповіщали великими вогнищами перемогу відновленого життя, радість і надію, а водночас оживали полонини стадами овець та іншої худоби. У Пласті завівся звичай відбувати в той час «Свято Весни».

Велике та символічне значення мала ватра-вогнище, яку палили на полонинах вівчарі у своїх колибах. Вогонь розпалювали із захованої голівні з попереднього року і дуже старанно берегли вогню впродовж цілого літа. Пізньою осінню, коли знову завмирало життя на полонинах, то при містичному ритуалі гашено вогонь, а голівню закопувано, щоб нарік від неї продовжити чергову ватру.

Мандруючи по Гуцульщині, пластуни теж палили ватри. Оспівуючи красу природи Карпат, наш поет Ростислав Кедр згадує про пластові ватри у поемі «Скобине гніздо»:

«Згадаймо, друзі, давні ті хвилини,
Як вогнище палало в темну ніч,
А ми посеред полум'я і диму —

Співали нашу любов «Верховину».

пл. сен. О. Бережницький

СКОБ БІЛОХВОСТИЙ

Скоб — належить до великих денних птахів-хижаків, як: степовий орел, полинковий орел, боривітер, бородач та різні яструби.

Всі ці хижаки належать переважно до корисних птахів. Вони винищують силу шкідників у сільському господарстві, зокрема польову мишу.

Скоба називають білохвостим орлом, але насправді він належить до родини яструбів, хоч часто його зачисляють до орлів, навіть у підручниках.

Латинська назва: *Haliaeetus Albicilla*, англійська: Osprey (Fish Hawk), німецька: Fishadler.

Всі ці орли та орли-яструби, які ведуть хижацьке життя, а між ними і наш скоб-білохвостий — мають хижий вигляд. Скоб має сильно загнутого вниз, жовтого дзьоба, довгого, майже як його голова, могутні лапи з сильними м'язами та гострими пазурами,

великі сильні крила, швидкий літ, велику відвагу та бистрий зір.

Скоба легко можна відрізнити від інших птахів. У нього груди — білі, так само як і хвіст. Спина — темно бронзова. Ноги жовті, без опірення. На голові має чубок пір'я. Очі жовті. Довжина скоба від голови до хвоста — 20 інчів.

Скоба у льоті можна пізнати по розпростертих крилах з темно бронзовими латками та по хвості, як це бачимо на рисунку. Розмах крил 5 стіп. Голос у нього гострий, високий.

Зір скоба знаменитий. Він з висоти, у льоті, бачить рибу у воді. Стрілою кидається навіть у глибоку воду, там зникає, хапає своїми гострими пазурами здобич, підноситься вгору й летить до берега, де з'їдає поживу або летить до гнізда годувати молодих яструбенят.

Скоби гніздяться громадою в лісах, подальше від води, на деревах 20 - 40 стіп заввишки або на скелях. З гілук роблять гнізда. Гнізда великі. Скобиха несе 3 - 4 яйця, білі з темно-бронзовими плямками. Молоді мають одностаєне брунатне опірення.

Скоб живе лише над великими водами й озерами. Його зустрічаємо далеко на півночі. В Україні буває досить рідко, і то в околицях більших водозборів, а найбільше на півдні в заплавах Дніпра, Дністра та в Криму.

При мандрах підноситься дуже високо в повітря, для нас майже непомітно.

Скоб — птах надзвичайно обережний. Дуже тяжко його вполувати. Зловлений та освоєний, прив'язується до людини і живе в неволі до 40 літ.

Примітка: У книзі «Визначні птахи України», виданій у Києві в 1962 р., згадується, що скоб дуже рідкісний гніздовий птах Полісся.

Леонід Бачинський

Скоб під час льоту.

Уночі 15 грудня 1945 р. старий човен, 12 метрів завдовжки, обережно просувався, перемагаючи важкий сніговий шторм, за рогом Генрі Віржінія і кинув кітву в Гавані. На судні було 16 естонців: чоловіки, жінки та діти... Маленьке суденце покинуло Швецію 128 днів тому і пройшло понад 8000 миль.

Розповідь про цей сміливий перехід і про його причини подано на основі щоденника Вольдемара Ведама, естонського історика.

Стокгольм, Швеція, 5 липня 1945 р.

Моя Андре повернулася додому цього вечора з листом, що його вона одержала від шведської влади. Її рука тремтіла, коли вона його нам показувала. «Уряд бажає», — таке було офіційне повідомлення, — «щоб ви повернулись додому до Естонії».

Мова ввічлива, але прихований між рядками зміст лякає. Він означає, що Москва домагається, щоб нас відіслати на батьківщину, яка тепер під советським пануванням.

Я переконуюсь, що лист Маї — це один з багатьох листів, розісланих поштою за азбукою всім естонським політичним імігрантам, що втекли через Балтійське море за останніх п'ять років.

1940 р. СССР загарбав нашу Естонську Республіку. Сотні людей утекли до Фінляндії та Швеції.

1941 р. німці вигнали росіян. Утекли тисячі.

1944 р. росіяни повернулись. Утекли тисячі.

Сьогодні з одномільйонного населення Естонії 30,000 перебувають тут, у Швеції, 60,000 блукають по Європі, 60,000 — живі або мертві — десь у Росії. Москва вимагає, щоб ми повернулись додому. Однієї ночі советське балтійське радіо назвало нас «фашистами» та «воєнними злочинцями». Кілька вечорів пізніше нас описали, як «добрих патріотів, що покинули свій край тільки в наслідок німецького поневолення і що скоро повернуться на свою батьківщину». Коли кулак не бере, пробуй протягнути руку.

На домагання Москви шведська державна поліція провела офіційне голосування серед тушесних естонців. Точно 99.5% не бажають вернутися додому. Чому? — Вони бояться. Вони бояться НКВД, російської таємної поліції.

Сьогоднішній лист Маї Андре — це не єдиний доказ того, що Москва думає про нас. У стокгольмських газетах з'явилися платні оголошення, що закликають нас реєструватися у советському посольстві, щоб нас можна було «повернути додому».

Ми не можемо сидіти, склавши руки, каже Гарі Пальберг; рано чи пізно нас відправлять назад. Мусимо щось робити. Придбаймо човна й пливемо до Америки. Нас не впускають, — заперечує Аррід Кун, — ми не маємо віз.

— Побачимо, як прибудемо туди, впевнено каже Гарі.

Це очевидно, божевільна думка, але я за неї.

Стокгольм, 8 липня 1945 р.

Гарі знайшов човно, що його ми можемо дозволити собі купити і що, як він думав, приставить нас до Америки. Його назва — «Ерма». Це шлюпка, побудована для прибережних прогулянок. Власник запевняє, що їй тільки 55 років, але це тяжко перевірити. На всякий випадок, як каже Гарі, з човном, як із доброю жінкою: коли вона перейшла певний вік, то її цінують не за красу, а за здоров'я. На мою думку, «Ерма», мабуть, занадто мала. Вона тільки 12 метрів (39 фт.) завдовжки. Але, на щастя, вона досить широка. Я вдоволений з цього. Власник каже, що хоч грот «латає жіноцтво», але це добре, міцне вітрило.

Гарі поштрикав кишеньковим ножиком в обшивку «Ерми» під водокресом (ватерлінією), скільки зміг сягнути рукою, і не намацав ні одного гнилого місця. Але, коли він просив витягти човен на берег, щоб ми могли краще оглянути дно, власник розсердився. Він заявив, що можемо собі йти «до чорта»!, коли не хочемо брати його таким, який він є.

Гарі запевняв, що той чоловік зовсім порядний. Він каже, що ви відчуватиме те саме до човна, коли користатиметесь ним довгий час. Я підозріваю, що Гарі вже вподобав «Ерму», подав ст. пл. С. Лучкань, ЧМ.

МОРЕПЛАВСТВО

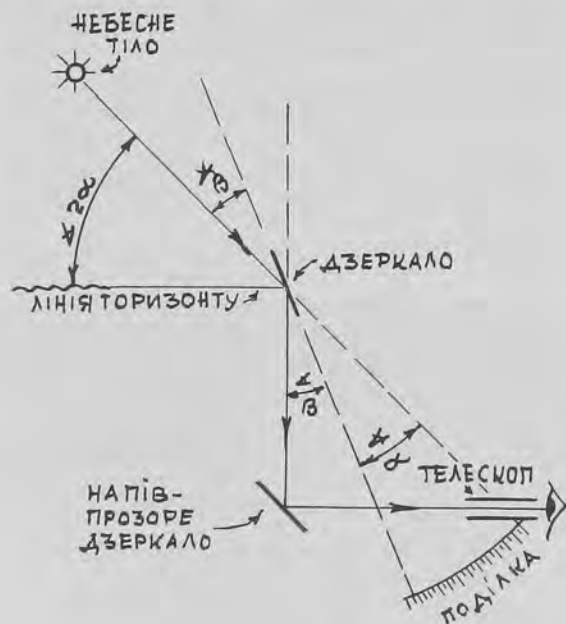
(За «Порадником та Інформатором для морських пластунів»)

Навігація — це наука, що уможливорює морякові провести своє судно з місця на місце морем та знайти своє положення на морі. У неї може входити теж і пілотаж, коли йдеться про плаву близько побережжя. Мореплавець послуговується великою небесною картою і визначає своє положення при допомозі небесних тіл удень і вночі.

Для мореплавця важливі такі чотири речі: **компас, секстант, корабельна книга та хронометер**. Очевидно, він може обійтися без них і чимало моряків плавало тільки з допомогою Полярної Зірки та свого звичайного знання моря.

Небесна навігація, це занадто складний предмет, щоб говорити про нього в цих кількох рядках, тому обмежуємося тільки до конкретного.

Секстант. При допомозі секстанта, тобто приладу для міряння кутів небесних тіл від лінії горизонту, можемо дістати певні підстави, щоб вивчити навігацію. На морі вживають секстанта для мірення доземних і поземних кутів. Це прецизійний інструмент, якого поділка визначає ступені, мінути, а також десятки секунд.

Обсерватор (спостережник) держить секстанта вертикально в руці, дивлячись крізь телескоп на обрій моря. Другою рукою він обертає поділку з дзеркальцем так довго, аж доки не побачить у дзеркальці відбитку сонця, зорі чи місяця. Тоді поділка вказує кут, що його дане небесне тіло творить з обрієм. (Дивись: рисунок). Ціла ця процедура зовсім проста, хоч і потрібно вправи, щоб провести її правильно. При

допомозі міряння висоти кута небесних тіл з обрієм, знання хронометричного часу, який у той час є в Грініч, кудю проходить нульовий полуденник, а що його показує хронометер, і знання певних фактів про кутове положення небесних тіл, їхні відхилення тощо (це все можна знайти в морському альманасі), навігатор обчислює географічну ширину та довжину позиції корабля. Це цікава ділянка.

Влучний розрахунок. Деколи під час бурі, чи коли небо затягнене хмарами, не можна обсервувати небесних тіл і моряк мусить удатися до т. зв. влучного розрахунку. Це спосіб, щоб знайти положення судна, згідно з напрямками та віддалями від останнього значного положення. Тоді треба взяти на увагу морські течії та вітри, що можуть змінити курс корабля. Це також залежить від завантаження корабля та сили вітру. Отже, бачимо, що в найкращому випадку «влучний розрахунок» це дуже неточний спосіб означення положення. Усе такі моряки не журилися секстантом, а пливли тільки за власною орієнтацією.

Денна праця. Дорога відбувається кораблем упродовж 24-ох годин, це т. зв. денна праця. Її записують систематично з курсами, віддалями на кожному курсі та поправками в корабельну книгу щополудня. Можемо сказати, що це «влучний розрахунок» упродовж 23-ох годин і sprawdження його в 24-ій годині. Записують у корабельну книгу для того, щоб могли сказати точно, де корабель був у кожній годині дня, а не тільки вполудень.

Морська карта показує все в деталях суміжну сушу, глибину та характер дна, допоміжні в навігації об'єкти, небезпеки й до певної міри також морські течії. Це одна з вищих форм знакування. На плоскій поверхні віддає вона частину сферичної поверхні земної кулі. Там, де карта покриває великий простір, як наприклад, Тихий океан, матимемо деякі неточності. Карта не може унаглядити дійсного відношення всіх частин океанів і берегів з тією простою причиною, що вона плоска. Цю трудність перемагають, до певної міри, при допомозі проекції Меркатора. Морська миля має 6,080 стій, тоді коли звичайна має 5,280.

Проекція Меркатора, це спосіб рисування карти, де всі полуденники рівнобіжні. На такій карті віддаль між полуденниками збільшується що ближче до бігунів, а в великих географічних ширинах ця карта стає дуже неточною. На морській карті можна знайти морські ліхтарні, орієнтаційні знаки побережжя, рід і глибину дна, мости, канали, лінії каблів, труб, поронів, форти, затоплені кораблі, мілини, коралеві гряди (риф), течії та всякі потрібні інформації.

3 ПРАКТИЧНОГО ПЛАСТУВАННЯ

(За «Порадником та інформатором Морських Пластунів»)

Час на покладі корабля лічимо за вахтами, кожна — чотири години. Морський день починається в полудень, тому, що в той час положення корабля визначається положенням сонця. Негайно після цього сонце перехрещується з південником, що треба зголосити капітанові.

«Удар вісім разів» — падає наказ і починається новий день. Корабельну книгу закривають на останніх 24 годинах, які вже пройшли. Кожна півгодина зазначається ударом у дзвінок, а удари наступають один по одному від один до вісім разів. Якщо ударяємо більше, ніж один раз, тоді удари в дзвінок ідуть парами. Наприклад: п'ять ударів вибиваємо так:

Полудень — 8 ударів Після півночі Після полудня

12:30 — 1 удар	12:30 — 1 удар
1:00 — 2 удари	1:00 — 2 удари
1:30 — 3 удари	1:30 — 3 удари
2:00 — 4 удари	2:00 — 4 удари
2:30 — 5 ударів	2:30 — 5 ударів
3:00 — 6 ударів	3:00 — 6 ударів
3:30 — 7 ударів	3:30 — 7 ударів
4:00 — 8 ударів	4:00 — 8 ударів
4:30 — 1 удар	4:30 — 1 удар
5:00 — 2 удари	5:00 — 2 удари
5:30 — 3 удари	5:30 — 3 удари
6:00 — 4 удари	6:00 — 4 удари
6:30 — 5 ударів	6:30 — 5 ударів
7:00 — 6 ударів	7:00 — 6 ударів
7:30 — 7 ударів	7:30 — 7 ударів
8:00 — 8 ударів	8:00 — 8 ударів
8:30 — 1 удар	8:30 — 1 удар
9:00 — 2 удари	9:00 — 2 удари
9:30 — 3 удари	9:30 — 3 удари
10:00 — 4 удари	10:00 — 4 удари
10:30 — 5 ударів	10:30 — 5 ударів
11:00 — 6 ударів	11:00 — 6 ударів
11:30 — 7 ударів	11:30 — 7 ударів
12:00 опівн. 8 ударів	12:00 — 8 ударів

І так починається новий день.

Вахти

Маємо чотиригодинні періоди часу й вони всі мають свої назви.

Від пол. до год. 4-ої попол. — післяполуд. вахта

Від год. 4-ої до 6-ої попол. — 1-ша вечірня вахта

Від год. 6-ої до 8-ої веч. — 2-га вечірня вахта

Від год. 8-ої веч. до 12-ої опівн. — 1-ша нічна вах.
Від год. 12-ої опівн. до 4-ої рано — вранішня вах.
Від год. 8 ої рано до 12-ої впол. — передобід. вах.

Морські пластуни ділять свій час під час таборів, мандрівок, вправ на воді також так, як показує горішня таблиця. Докладне вибивання часу на морський лад дуже цікаве та неважке, щоб його навчитись напам'ять та виконувати. Щоб на морських таборах улегшити стійковим, які мають обов'язок вибивати час морським способом, треба виписати цілу таблицю на окремій картці паперу та повісити побіч дзінка (може бути кусень залізної шини). Тоді стійковий може скоро схопити методу й самому навчитися її напам'ять. Адже треба вибивати години, починаючи з полудня 8 разів і потім щопівгодини, починаючи з одного удару.

У давні часи на морі залога була поділена на дві сторожі: на **штурбот** або капітанську вахту, яку відбував другий мат, і на **лівий борт**, або на вахту мата, яку відбував мат (заступник капітана).

ПІСНЯ ВІКІНГІВ

Слова: К. Устіянович

Музика: Н. Вахнянин

По морі, по морі, по плінних валах
Пли-вем на щоглистих, щоглистих зміях.
За нами, за нами буйний вітер віє...
Грізна, грізна, грізна Валькірія!

Гей хлопці-молоді, меч гострий в руці —
Промірیم всі землі, всі землі-краї.
Страху ми не знаєм, бо щитом нас криє
Грізна, грізна, грізна Валькірія!

Хто вернесь додому, той з золота п'є,
А хто в лютій січі, у січі умре,
Той з Одіном вічно в Вальгаллі ясніє...
Грізна, грізна, грізна Валькірія!

По морі, по морі, по плінних валах
Пли-вем на щоглис-тих, щоглис-тих змі-ях.
За на-ми, за на-ми буй-ний ві-тер віє...
Гріз-на, гріз-на, гріз-на Валь-кі-рія!

Агой, агой, агой!!!

ДЕЩО З ІСТОРІЇ МОРСЬКОГО ПЛАСТУВАННЯ

Йонтек, Ч-ць.

Першим почав займатися морським пластуванням в Українському Пласті 10-ий Курінь УСП (тепер УПС) «Чорноморці» в Україні. Починаючи з 1927-ого р. аж по 1930 р., коли польська влада припинила формальну діяльність Пласту, «Чорноморці» відбували мандрівки ріками України (Дністер та ін.), відбули в Манастирку над Дністром три морські табори, а щонайважливіше, поклали підвалини під морське пластування, як окремий виховний засіб у Пласті. Лише несприятливі політичні обставини не дозволили розвинути морське пластування так широко, як воно стояло, напр., у скавтових організаціях державних народів.

З кінцем II-ої світової війни, коли Пласт відновив свою діяльність на еміграції, ентузіясти морського пластування взялися надолужити втрачене. Душею морського пластування став пл. сен. о. Богдан Ганушевський. Він зорганізував 1-ий Самостійний Гурток (тепер: 25-ий Курінь) УСП «Чорноморці», вишколив впорядників та інструкторів морського пластування, і почав працю в цій ділянці серед юнацтва. Терен діяльності — озера й ріки Німеччини.

В 1947 р. відбувся зональний вишкільний курс (табір) УПЮ-ів на острові «Велика Береза» на зеленім озері Штафельзе у південній Баварії. Вже тільки те, що табір був на острові, надало йому «морського» характеру. Натиск у програмі поставлено на водну піонерку, сигналізацію, веслування та плавання. Там то поставлено, першу в історії пластових таборів, морську щоглу висотою на 28 м. (понад 84 ступи). Саме «бузькове гніздо» висіло на висоті 20 м. (60 стіп), куди стійковий вилазив по шнуровій драбині.

Міжзональний вишкільний курс морського пластування над озером Штафельзе, Німеччина, 1948 року.

Під кінець літа 1947 р. відбувся ще на тому самому острові «Велика Береза» й на сусідній «Малій Березі» цілий ряд пластових таборів пл. станиці Міттенвальд. Юнацтво склало там понад 80 іспитів уміlostей з плавання, веслування, вітрильництва, сигналізації, водного рятівництва, водного табірництва тощо.

Ще того самого року мали українські пластуни нагоду запрезентувати свої вміlostі з морського пластування на міжнародній арені. Міжнародний Скавтський Союз зорганізував джемборі для всіх скавтських союзів у Німеччині. В українській делегації взяла участь у джемборі залога «Голуб», що построїла свій табір, на морський лад, на березі ріки Ізар, де гойдався на якорі власний вітрильник «Пірат».

Як лише скресла крига, морські пластуни виплили знову на німецькі води. У травні 1948 року відбувся вишкільний курс для впорядників морського пластування на озері Штарнбергерзе. Курс відбувався у сусідстві німецького яхтового клубу, що з нього тепер користались американські старшини. Представник Міжнародного Скавтського Бюро, п. Моне, англієць, відвідав курс. Тоді то трапилося таке, що «англієць» намовив американців, щоб дозволили українцям плавати німецькою яхтою.

Улітку 1948 р. відбувся, найбільший у Німеччині, морський табір УПЮ-ів, «Міжзональний вишкільний курс впорядників морського пластування ім. контрадмірала Української Фльоти Михайла Остроградського-Апостола» на озері Вальхензе. На цьому курсі проведено основний вишкіл з усіх ділянок морського пластування. Часті бурі на озері лише скріпили наснагу учасників. Місцеве населення вірило, що озеро сполучене підземними норами з морем; що бурі на озері трапляються завжди в той самий час, що й бурі на морі, і тому саме озеро ніколи не віддавало утоплених. Проте українські морські пластуни сміливо поборювали водну стихію. Добре поставлена фльотилія давала спрoгoу ґрунтовно вправлятися в морському пластуванні та засвоїти собі практичні вміlostі. Складалася вона з двох яхт, однієї моторівки, двох великих (на 11 осіб) веслярських човнів-«галер» та двох менших човнів.

На кінець 1948-ого року та 1949-тий припав виїзд більшості пластунів з Німеччини й Австрії до нових країн поселення. Праця в морському плаванні на деякий час пригасла. Та не надовго. В День Українського Моря, 29 квітня 1951 р., головний комендант пластунів видав наказ «Юнацьким гурткам підняти знамена морського пластування». Морські пластуни взялись жваво до діла. Сливe шороку з того часу відбуваються вишкільні морські табори, курси вітрильництва, водні мандрівки під проводом «Чорноморців» на водах північної Америки. Придбано цілий ряд

пластових човнів, на яких відбувається вишкіл у практичних вміннях з морського пластування. Ціла низка юнацьких залог веде свою діяльність на підставі затвердженого правильника морського пластування.

В 1955 р. помічено зацікавлення морським пластуванням серед юначок. Уперше три пластунки взяли участь у курсі вітрильництва на острові «Хортиця» в Бебilonі над Атлантийським океаном. Як і всі інші табори, так і цей курс був багатий на пригоди й довго залишиться в пам'яті. Алже, чи можна забути, напр., як вітер подув у вітрило та здув Рому з човна?

Міжкрайовий вишкільний табір морського пластування на півострові Пойнт-Пілі, на озері Ірі, в 1956 р. був помітний довшими вишкільними плавбами пластовим човном «Крим». Кожний учасник табору пройшов вишкіл, як член залоги під час повної плавби. За час табору «Крим» проплив 292 милі в трьох довших плавбах.

Кухня і миття посуду в озері Онтаріо. Міжкрайовий вишкільний курс морського пластування — Пластова Січ 1953 р.

ШАХОВИЙ КУТОК

Дорогі Читачі!

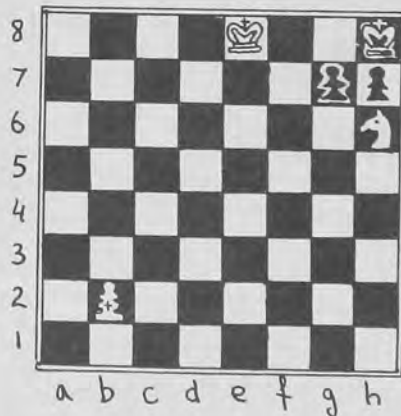
З уваги на зацікавлення шахами, як теж на численні листи та побажання від наших читачів, починаємо в цій числі «Юнака» куток шахових проблем. Уживатимемо азбучної нотації та наступних скорочень: Кр. — король, Д — королева, Б — бігун (в Україні — слон або офіцер), К — кінь, В — вежа (тура — в Україні). Прийнято, що білі починають перший хід.

Найпопулярніші шахові проблеми такі, коли білі починають і дають мата чорним, в означеній кількості ходів, при найкращій обороні чорних. Перший і вирішний хід — одинокий, наявність іншої розв'язки — неможлива.

Візьмемо, наприклад, наступну позицію:

Білі: Кр e8, Б b2, К g6; Чорні Кр g8, пішаки g7, g7. Білі мають дати мата в трьох ходах. Цього можна досягнути кількома способами, наприклад:

- 1) Б a3 (або Б c1); g7 — g6 (g5), або ... g7 xg6.
- 2) Кр f8; довільний хід пішаком.
- 3) Б b2, мат.

Як бачите, є кілька розв'язок, тому проблема не повновартісна.

Однаке спробуйте знайти мата в тій же самій позиції, поставивши бігуна на a1 (замість b1)!

Розв'язка буде подана в наступному числі.
С. Трофіменко

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ НА ВОДІ

ВІД РЕДАКЦІЇ: Незабаром піchnеться літо — час таборів, мандрівок, купання, веслування... Незабаром будемо весело проводити час на воді!

І тоді завжди пам'ятаймо: вода небезпечна! Не одні веселі вакації перетворились у трагедію через просту неувагу. Тому сьогодні подаємо вам загальні правила безпеки на воді, яких завжди треба перестерігати.

Кількість смертних випадків під час купання чи веслування можна радикально зменшити, коли любителі водного спорту додержуватимуться правил безпеки.

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ ПРИ ПЛАВАННІ:

✧ Ніколи не плавати одинцем, але бодай у товаристві однієї особи. Навіть найкращий плавець може потребувати допомоги (корч у нозі, вичерпання). Завжди підожди хоч одну годину після їжі, коли хочеш йти плавати. Нестравлена їжа в шлунку спричинює судому (судороги) тіла і не дозволяє втриматись на поверхні води. Увесь кровобіг збільшується довкруги шлунка, дванадцятипалої кишки, тонких кишок та інших органів травлення, тож тоді по плаванні настає напруження та зусилля м'язів, а з тим збільшення праці м'язів, тоді мозок дістає замало крові і людина раптом втрачає притомність. Їжа може потрапити до легенів (аспірація).

✧ Не плавай, коли змучений, спітнілий, або хворий, бо м'язи скоро слабнуть.

✧ Плавай поблизу берега.

✧ Коли хвтає корч м'язів ноги чи рамен, зразу залиши воду!

✧ Будь чуйний на підводні течії та вири!

✧ Як не знаєш броду, не йди в воду (українське прислів'я).

✧ Вибери безпечне місце для плавання, найкраще під наглядом рятувальників.

✧ Знай, як рятувати утопленика та як застосувати штучне дихання.

✧ Під час вправ у плаванні тільки поступово збільшувати час: спершу 5-10 хв., далі 30-45 хв., а потім і більше, в залежності від віку плавця. Особлива обережність щодо дітей!

✧ Не плавай підпитий, бо алкоголь притуплює розсуд і орієнтацію.

✧ Не плавати в холодній воді! Треба придержуватись такої температури:

температура води не нижче 22° Ц (72° Ф);

температура повітря 24° Ц (75° Ф).

✧ У воді з нижчою температурою можуть плавати тільки ті спортсмени, що пройшли окрему підготовку.

✧ Простуда — це велика небезпека для плаців! Додержуватись температурних умов — обов'язково. Особливо обережному треба бути на відкритих водоймах, де температура води коливається і в літні жаркі дні в межах від 19° - 26° Ц (60° - 77° Ф).

✧ Першим сигналом застуди це т. зв. «гусяча шкіра». Вона виникає в наслідок рефлекторного стиснення м'язових волокон, що лежать близько до поверхні шкіри. Це й собі спричиняє зменшення поверхні стикання тіла з водою, а тим зменшення віддачі тепла воді. Дальше перебування у воді викликає дрижання, напруження м'язів і залякність рухів. Одночасно порушується кровобіг, спричиняючи блідість та посиніння шкіри. Може настати судома м'язів, якщо плавець надалі перебуває у воді. Це призводить до ще більшої витрати тепла тілом, що тягне за собою небажані впливи на центральну нервову систему. Наступає зниження обміну речовин і плавець відчуває стомленість, млявість, сонливість та апатію. Водночас настає затрата орієнтації, а далі знепритомнення.

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ІЗДИ ЧОВНОМ:

Приблизно 1000 смертних випадків річно в США, спричинені в нещасливих випадках з човнами.

✧ Якщо човен перекинувся і ви опинились у воді, намагайтесь удержатись при човні. На жаль, більшість людей пробує добитись до берега і тоне, бо берег завжди далше, як це здається. Досвід учит, що човен не тоне і людина може втриматись при ньому, або вилізти на перевернутого човна та кивками руки звернути на себе увагу.

✧ Не перевантажувати човна. Найкраще притримуватись засади: одна особа на одне сидження. Можна теж калькулювати на основі таблиці:

Довжина	осіб	вага
10 стіп	2	410 фунтів
12 стіп	3	575 фунтів
14 стіп	4	740 фунтів
16 стіп	5	975 фунтів

✧ Відкласти прогулянку човном тоді, коли бурхлива вода. Не перепливати човном водоспадів.

✧ У човні завжди мати рятувничого пояса для кожної особи; затягнути його на груди ще перед плавою, особливо тим, хто не вміє плавати.

✧ Користуватись моторівкою може лише така людина, що добре обзнайомлена з таким родом комунікації та мала певний досвід.

✧ Перед плавбою перевірити всі прилади та устаткування човна (число рятівничих поясів, відро до вичерпування води, весла та їхні зв'язки), коли мотор зіпсується.

✧ Вистерігатись раптових закрутів під час великої швидкості. Мотор мусить бути відповідний до величини човна.

✧ Треба мати в човні деякі інструменти та запасні частини до мотору, як свічки, оливу, бензину.

✧ Не стрибай з човна у воду, бо можеш ударитися головою об скелю чи гострий камінь.

ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ НУРЦІВ І ВОДОЛАЗІВ

Тут розрізняємо три роди нурців: ✧ нурці без жадної дихальної апаратури; ✧ нурці, що мають при собі якунебудь кисневу апаратуру; ✧ залоги підводних човнів.

Ми, нажаль, тут обмежимося тільки до першої категорії нурців.

Треба заборонити поринати людям: ✧ з поганим загальним здоров'ям; ✧ з затовщенням; ✧ з хворобою серця чи легенів; ✧ з епілепсією чи синкопальними знепритомненнями; ✧ з хронічним запаленням вуха чи перфорацією барабанної перетинки; ✧ з болем шлунка; ✧ з цукрицею; ✧ у віці понад 50 років.

✧ На недослідженій воді не поринайте до дна, бо можете стратити притомність, можете вдаритись головою в скелю або зламати собі шийного хребта.

✧ Не посилювати надмірно вентиляції легенів, бо прискорена гіпервентиляція перед зануренням часто спричинює знепритомнення та утоплення!

✧ Ловці перед зануренням інтензивно вправляють глибокі віддихи і при тому тренуванні їм удається видержати під водою до 5 хвилин.

Д-р Д. Антоневич

ВЕСЛУВАННЯ

(За «Порадником та Інформатором Морських Пластунів»)

Під словом «веслярство» розуміємо веслування на всіх човнах, починаючи зі звичайного річкового веслярського човна, а кінчаючи на великих вишкільно-морських веслярських човнах-«галерах».

Перегортаючи сторінки старинної всесвітньої історії, ми зустрічаємось з давніми народами, які мали свої торговельні, ба навіть військові, веслярські човни (в ті часи кораблі). У Греції 700 років до народження Христа будували багато веслярських човнів, в яких гребці сиділи парами. 300 років пізніше на грецьких кораблях веслувало по 200 веслярів. Зі застосуванням вітрила, а також різномірних моторів, веслярство дійшло до наших часів, як один із найдавніших, найулюбленіших та найздоровіших водних спортивів. На воді, все на свіжому повітрі, без різниці в якого типу човні, гребець веслюючи набирає за кожним віддихом повну грудну клітку повітря. Ритмічним рухом весел в однакових інтервалах звільнює і напружує м'язи цілого тіла.

Як кожна ділянка спорту має вже давно правила, здобуті досвідом, що служать нам, як правильник для пізнання й науки даної ділянки спорту, так само і веслярство не осталося без такого правильника. Для різних човнів і залог давно вже усталені правила, а теж і назви.

Також є усталені назви на поодинокі частини човна, як це показує рисунок ч. 1 і ч. 2, для частин весла.

На рисунку представлений човен для чотирьох залог та стерничого, себто на п'ять місць. Кожний гребець має свою назву.

Новим веслярам, що вперше сідають за весла, треба конечно ще на березі вивчити спосіб веслування. Інструктор проводить гутірку, в якій підкреслює:

1. Порядок на човні. Веслярі, коли сіли на свої місця, не сміють взагалі розмовляти. На човні царює тиша. Усі гребці дивляться на стерничого, яким на початку науки веслування є завжди інструктор. Усі накази стерничого треба виконувати сразу з великою точністю.

2. Знайомство з поодинокими назвами частин човна. Стоячи на заді човна лицем до передку по правій руці маємо штурбот, а по лівій лівий борт. Ціле покриття передку човна та ціла передня частина човна, це прова, що гостро закінчується носом. Зад човна, де має своє місце стерничий та до якого прикріплене стерно з ручкою до кермування, або стерниче кермо, називається корма. Весла, що складаються з лопатів, держаків та рукояток, закладаються у вилки, які мають

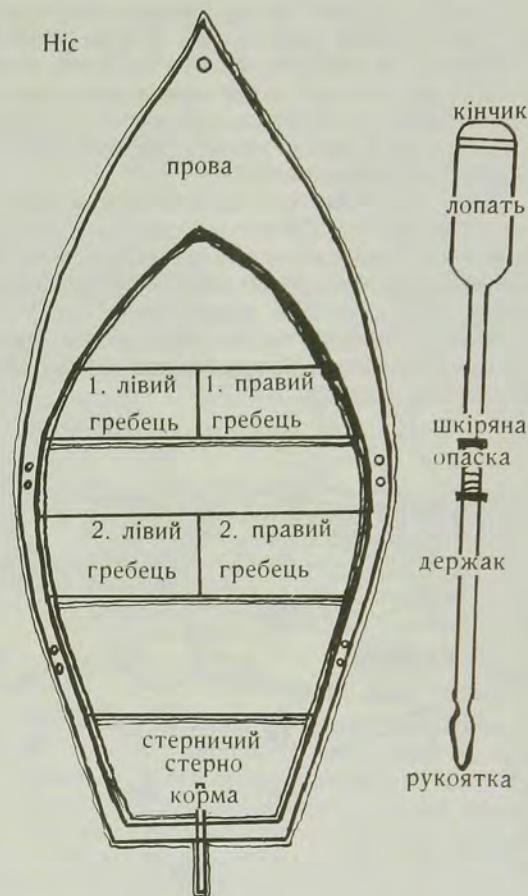
різномірні вигляди, як справжні вилки, перстені тощо.

3. Сідання в човен. Кожний гребець має вже наперед призначене місце: Назвою місця, де сидить весляр у човні, означуємо його. Веслярі сідають лицем до стерничого, тобто спиною до носа човна. Вони сідають за порядком, один за одним. Перший входить стерничий, опісля вся залога, починаючи з лівого гребця, потім другий правий гребець, за ним перший лівий, а далі перший правий гребець відв'язує човна від палі, відбиває його від берега або мола, і стерничий наказує: взяти за весла! Порядок сідання залоги може бути змінений у залежності від того, з котрої сторони стоїть прив'язаний до палі човен, чи від штирборту, чи від лівого борту.

4. Веслування. Усі веслярі сидять, випроставшись на своїх місцях, беруть весла в руки однією рукою за рукоятку, а другою за держака. Вдих і віддих, дуже важний при всіх ритмічних вправах і ритмічній праці, чергуючись з працею весла. Весло в праці, себто в хвилині занурення, — вдих; весло у відпочинку, тобто після його витягнення з води, — видих. Ось і одна з причин, чому початківцям заборонено говорити під час веслування.

5. Звернення стерничого до залоги. Стерничий звертається до всіх веслярів іменем залоги човна, наприклад: Залога човна «Альбатрос» взяти за весла! Поодинокі, до кожного веслара, звертається за його назвою на човні, наприклад: перший лівий гребець вирівняти весло! Другий правий гребець весло занурюй глибше.

Ніс

Войта, Ч-ць.

збір переганяють

стиль жмачового (жмачове)

ПЕРЕГОНОВІ ПЛАВАННЯ

Юрій Повх

Лікарі доказують, що плавання затруднює більший відсоток м'язів тіла, ніж якийнебудь інший спорт. Майже кожна краща середня школа має свій басейн і перегонову плавацьку дружину. Тут є знаменита нагода навчитись дуже добре і швидко плавати. Шкільні дружини плавають одні проти одних у великих змаганнях, де можна бачити плавацькі вмілості найвищого рівня. У коледжах та в університетах плавання теж займає одне з головних місць у спорті. В Америці щорічно відбуваються крайові плавацькі змагання, що їх патронують спортові організації, як ААУ та інші.

Тут плавання високо розвинене. Коли ви дивились на олімпійські змагання в телевізорі, то бачили, яка сильна була Америка в плаванні.

Є чотири перегонові стилі плавання, але є теж і багато відмін, наприклад: японський, австралійський і американський кравль. Найшвидший стиль це **кравль** (плавання наввимашки), хоч це не окремий стиль... Хоч стиль у плаванні

довільний, то найчастіше вживають кравль тому, що він найшвидший.

Другий найшвидший стиль плавання це «метелик». Щоб ним плавати, треба багато сили та координації тіла. На короткі віддалі «метелик» часто побиває «кравля».

По «метелику» йде **горілиць**, або **відворотний кравль**, яким теж тяжко плавати.

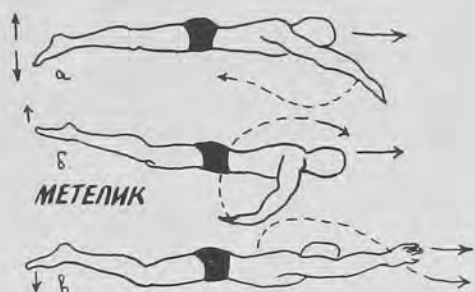
Останній стиль — це **клясичний, грудний**, або **жабка**. Ним плавали дуже давно і від нього походить **метелик**. Він легкий, але до перегонів треба багато сили.

У перегоновому плаванні відіграють ролю інші чинники, крім самого стилю. Головне — це **сила та витривалість плавця**. Їх кожний плавець-змагун набуває, тренуючи щодня по дві години, і то не «для приємності», але на віддалі і на час. Засада така: — ті, хто найбільше плавають і тренують, — виграють змагання!

Дуже важні теж **перегоновий стрибок** і за-

крути. Кажуть, що багато змагань програють і виграють плавці при стрибку. Треба стрибати якнайшвидше і найдалше. Про закрути важко оповісти, бо кожний стиль має кілька закрутів різної швидкості. Плавець сам мусить їх вправляти і вибрати такий закрут, що його він найкраще та найшвидше виконає.

Коли ви цікавитесь перегоновим плаванням, то в бібліотеках є багато книжок, які куди краще вясняють цей спорт, ніж ця мала стаття. Але найкраще вам познайомитися з перегоновим плаванням таки в басейні вашої школи, де з плавацькою дружиною, тієї чи іншої школи, зможете стало вправляти. Це найкраща нагода стати знаменитим плавцем.

ГУТІРКА ДЕДІ ЮРКА

з провідниками гуртків

Дорогі Друзі - Гурткові!

Сьогодні подумайте про таку точку, як майстрування. Воно може бути дуже різноманітне: від якогонебудь ремесла по радіотехніці, від зготовлювання альбомів зі світлинами по вишиванню різних узорів на дівочих одягах.

Все це буде цікаве, бо молодь любить "щось робити", суперничати, змагатися в роботі, виявляти свою справність і винахідливість. Очевидно, все вимагає підготовки та пляну, але завжди приносить велику виховну користь, хоч Ваші друзі-юнаки про те й не думають. Чи то буде будова моделю церкви чи будинку в українському стилі, чи вишивання, наприклад, бучковинського народнього одягу, то таким чином юнаки і юначки —

* вироблять свою ручну справність і підготовляться до іспиту вмілости,

* по-пластовому "вчаться" українознавству, бо при цьому доведеться засягнути відомостей з різних ділянок української науки та культури, зазнайомлюються з українською термінологією та збагачують свій засіб слів тощо,

* привикають працювати гуртом, зорганізовано і довести розпочате діло до кінця, — словом будують самі, як спільнота, свою духовність.

Але впорядник, гуртковий, чи інструктор мусить уважати, щоб усе йшло справді по-пластовому, а не було "спаченим" пластуванням. А це може легко статися, коли: ● роботу не зроблять самі пластуни, але хтось за них, ● коли при співпраці не виявляють братерськості, зрівноваженості та справедливості, ● коли не дбають про чистоту української мови і, замість збагачувати, засмічують її мішаниною перекручених чужих слів, ● коли своє приладдя та домівку залишають у неладі тощо. Тоді таке майстрування користи не принесе, а тільки пошкодить, бо Ваші друзі пізнають, що й таким чином можна здобути пуняти чи признання.

А де тоді пластова ЧЕСНА ГРА? Тому при майструванні провідник мусить усвідомлювати собі, що це цікаве зайняття не є самоціллю. Воно має дати підставу для будови характеру українця чи українки самовиховним способом так, як це зображено у пластовому законі.

СКОБІ

Ваш Дедя Юрко

Чи Ви вже вирівняли
передплату?

ГОСПОДАРИ ГЛИБИН

Глибини морів та океанів завжди привертали увагу численних вчених і дослідників. Але неможливість проникнути у підводний світ створювала одну фантастичну гіпотезу за одною. Так, на початку минулого століття французький мандрівник Перон уважав, що на дні світового океану є шар криги, отже життя там неможливе. Близько ста років тому англійський учений Едвард Форбе твердив, що нижче 500 метрів живих організмів немає.

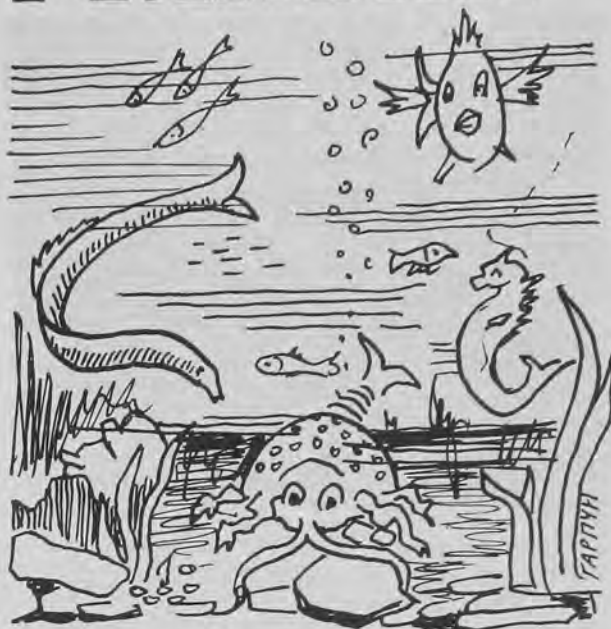
У середині минулого століття позитивну відповідь на це питання дав... телеграфний кабель. Коли його укладали на дні Атлантичного океану, виявлялося, що на глибинах близько 2000 метрів існує різноманітна фауна. Витягнувши на поверхню розірваний телеграфний кабель, що пролежав три роки на дні Середземного моря, дослідники побачили, що й до цього кабля (а він був на глибині 3600 метрів) прикріпилося до 15 видів морських істот.

Не зважаючи на досягнення наукових експедицій, що відкривали тваринний світ на все більшій відстані від морської поверхні, ідея «відсутності життя на величезних глибинах» дожила й до нашого часу. Так, у книзі шведського вченого Петерсона «Глибини океану», яка вийшла в світ у 1948 році, йдеться про відсутність життя у воді глибше 6 — 6,5 км. При цьому автор посилається на досліди французького філософа Фонтена, який твердив, що організми не можуть жити на цих глибинах, оскільки протоплазма, яка є в кожному живому організмі, не витримує тиску більше як 600 — 650 атмосфер. На глибинах же понад 10 км тиск досягає величезної цифри — 1 тону на квадратний сантиметр!

Тепер дослідники морських глибин спростували концепції цих учених і довели, що й максимальні глибоководні западини придатні для життя. В Кирило-Камчатській западині, наприклад, загальна кількість видів живих істот в однім улові тралу на глибині тисячі метрів досягає 120, а на глибині 8 — 9 тисяч метрів вона спадає до 17 — 6 видів. На глибині в 5 кілометрів зникають десятиногі ракоподібні. Губки та морські зірки рідко живуть глибше 7 кілометрів. На глибині у 8 — 9 кілометрів зникають корали, бокоплави та рівноногі раки. До глибин понад 10 кілометрів доходять лише декілька видів багатощетинкових червів та тонкі, як волос, погонофори.

В одному тралі, взятому з глибини 8840 метрів, виявилось 2850 представників двох видів голотурії, 2 тисячі представників трьох видів погонофор. Крім того, в цьому тралі було 85 ехіурид, 150 стеблових лілій і 160 багатощетинкових червів, які належать до трьох видів.

У тропіках Філіппінська западина багатша. Тут на дні живуть ще актинії, двостулкові молюски, бокоплави.

Експедиція виявила в Маріанській западині (Тихий океан) живу фауну на глибині близько 11 кілометрів. Учені зібрали величезну колекцію цієї фауни. Серед нових видів морських тварин, яких виявлено вперше, є особливі молюски, так звані хордові тваринні погонофори, деякі представники викопних та інші рідкісні екземпляри. Всі ці відкриття — цінний вклад у науку океанографії.

Глибоководна фауна досить різноманітна. Учені вже відкрили декілька тисяч видів рачків, червів, морських лілій, їжаків, голотурій, гідроїдів, губок, риб та багато інших організмів. Найбільша глибина, на якій були виявлені риби — 7579 метрів. На цій глибині у Тихім океані співробітники «Витязя» в 1957 році спіймали рибу линарис.

Одна з глибоководних риб — великорот, що живе в Атлантичному, Тихому та Індійському океанах, має досить дивовижний зовнішній вигляд. Більшу частину її тіла займає голова. Вона має велику пащу, побудовану подібно до пастки з кришкою. Інша частина її тіла — дуже довгий хвіст, отже тулуба, як такого, майже не видно. Немає в цієї риби ні ребер, ні плавального міхура, ні черевних плавців. Тіло її без луски, сіруватого кольору. Завдяки такій своєрідній побудові тіла риба добре пристосована до колосального водного тиску.

Перебуваючи в постійній темряві, багато глибоководних риб мають на голові світний ліхтарик.

Можна навести безліч цікавих прикладів того, як досліджується глибоководна фауна і яких успіхів досягнуть в її вивченні. Але нерозкритих таємниць усе ще багато. Вони ваблять до себе допитливих розвідників.

ЖИТТЯ ПІД ВОДОЮ

Чи можете уявити собі ціле місто під водою? Місто з людьми, хатами, радіо, телефонами, телевізорами, навіть охолодженням? Напевно думаєте, що це можливе лише в казках. Але ні, це правда! Таке справді існує в Червоному морі, недалеко Арабії.

Це вже вдруге люди жили під водою впродовж довшого часу. У вересні 1962-го року зроблено перший експеримент: двоє людей, перші «океанонавти» Альберт Фалко та Клавд Веслій, перебули цілий тиждень у малому циліндрі «Діоген» під водою. Щодня проводили час, ниряючи по п'ять годин денно до глибини 85 стіп. Звичайно, якщо водолаз спускається до такої великої глибини, йому треба переходити декомпресію, принаймні 45 хвилин. Наші «океанонавти» не потребували такої декомпресії, бо жили цілий час у своїй «хатці під водою», у циліндрі «Діоген». Це їм заощадило багато часу і труду.

Досвід був дуже успішний. Однак вчені-океанографи все ж таки ще не були певні, чи життя під водою на значній глибині не буде мати поважних наслідків на здоров'я та психологічний стан людей, якщо воно буде тривати довше як тиждень. Тому влітку 1963-го року докрано нових експериментів. В одному з них поставлено «хату» на глибині 35 стіп. У цій хаті жило 5 чоловіків упродовж одного місяця. Вони не були надзвичайно здорові, чи заправлені спортом, а нормальні. Навіть один з них був слабого фізичного стану.

Ця хата звалась «Морська зірка», бо формою нагадувала п'ятираменну морську зірку. Вона мала 13-стовову, п'ятибічну кабінку, де був телевізор, звукозаписувач (магнетофон), як теж дві спальні з чотирма ліжками. Також була кухня, душ і місце, де наші водолази могли передягатися. Відповідними трубами та кабелями з корабля на поверхні, передавано повітря під тиском, гарячу воду, як теж електрику. Повітря було під таким самим тиском, як і вода на тій глибині, тож водолази могли вільно переходити

з води до хати. Вхід до хати був у підлозі кабінки, так що вода не входила до кабінки. подібно, як вода не ввійде в склянку, яку перевернемо догори дном і зануримо в воду. Вхід був закритий накривкою, яка відчинялась у воду.

Цей експеримент увінчався великим успіхом. Щодня «океанонавти» поринали до глибини 85 стіп, де працювали по 3 до 6 годин денно. Ніхто не мав ніяких психологічних проблем, ні не було ніяких знаків клавстрофобії (страху від замкнення в малому місці). Раз пірнали вони до глибини 165 стіп і, повертаючись до «хати», мусли пройти лише дуже короткий час декомпресії. Це тому, що найбільше потрібно декомпресії при переході поверхнею.

Це була перша частина експерименту. У другій частині двоє чоловіків жили в кабінці, яку спустили ще глибше — до 85 стіп. Ці два океанонавти жили там упродовж тижня. Щодня поринали вони до глибини 165 стіп, де працювали по 5 годин денно. Три рази спустились на кілька

хвилин до глибини 360 стіп. Носили вони чорні маски, з мікрофонами та слухавками для комунікації з поверхнею. Нероз зуживали до сорок баків повітря на день.

На основі цього, такого успішного, експерименту, учені віщують фантастичне майбутнє: майбутнє, в якому нирці-водолази зможуть жити місяцями під водою, заощаджуючи час і повітря на декомпресії. Майбутнє, коли будуть під водою цілі міста, де люди будуть займатись «сільським господарством» під водою, будуть копати копальни тощо. Ці досвіди в житті під водою дали людині новий, третій вимір життя.

подав ст. пл. Юрій Кузьма, Еней - ЧМ.

ВІТРИЛЬНИК

При кінці минулого літа, біля оселі «Бобрівка», відбувся двотижневий Морський Курс, де я був одним із інструкторів вітрильництва. За тих два тижні всі члени Курсу (хлопці та дівчата) навчилися, як орудувати вітрильником і як поводитися на ньому. Багато членів навіть навчилися добре кермувати вітрильником. Мушу признатися, хоч і соромно, що дівчатка, назагал, ліпше кермували за хлопців.

Вітрильник це не скомплікована штука. Якщо хтось має охоту і хоч крихітку «морської мудрости», то може навіть і сам навчитися. От вам зараз розкажу, що ми робили щораня, як їхали на озеро на вітрильництво.

Щоранку в наказі прочитувано, яка залога (гурток) має які зайняття. Вітрильництво було поділене так, що один день хлопці йшли ранком, а дівчата по обіді; на другий день — навпаки. Були два вітрильники. В один влазило шість осіб, а в другий чотири. Двома автами їхали ми на озеро, що було десь за десять миль від нашого табору. Веслярство, канойкарство та плавання відбувалося на меншій озері зараз за кілька кроків від табору.

Вітрильники були прив'язані до поплавців. Хлопці (або дівчата) вже знали назви всіх частин вітрильника та вітрила так, що я їм міг дати накази, як приготувати човна до відпливу. При березі, у пристані були веслярські човни. Беручи з собою торбу з вітрилами та рятівничі блюзки (на всякий випадок), ми сідали (не встрибували) у веслярський човен і підпливали до прив'язаного вітрильника. Той, хто сидів на чолі, прив'язував веслярського човна до того ж самого поплавця, до якого був прив'язаний вітрильник. Тоді два або три члени перелазили у вітрильник, а решта тримали вітрильника, щоб випадково оба човни не розійшлися, коли хлопці перелазили з одного до другого.

Насамперед, що на вітрильнику треба зробити, це спустити меча, щоб вітрильник мав більше рівноваги і не колихався. Пізніше, з допомогою членів у веслярському човні, які нахилиють вітрильника, вичерпують з нього воду, яка б натекла за ніч. Хочу тут зазначити, що вода натече навіть у найновіший і найсильніший вітрильник, тому треба завжди мати якусь малу посудину в човні; вона завжди пригодиться.

Як уже човен сухий (наш був завжди мокрий, скільки б ми його не вичерпували), тоді з торби витягають побічне вітрило, яке лежить зверху. З вітрилами треба завжди бути дуже обережним. Ніколи не лишати їх на вітрильнику, бо можуть там замокнути, а як замкнуть, то треба завжди їх добре висушити. Якщо цього не зробити, то вітрила почнуть гнити, а драти в них ржавіти. Побічне вітрило причіплюємо до переднього дроту, що притримує щоглу. На горі вітрила є очко, до якого прив'язуємо шнур, що йде по щоглі і цим шнуром підтягаємо вітрило. На щоглі є два такі шнури. Один з лівого боку, що служить для бічного вітрила, а другий з правого боку, що служить для головного вітрила. На долині вітрила є два шнури, прив'язані за одне око. Ці шнури служать для того, щоб орудувати побічним вітрилом. Їх затягаємо через коліщатка, які є по боках човна і таким чином можна перетягати вітрило з одного боку на другий, щоб зловити вітер або звернути вітрильника.

Перед тим, як натягнути головне вітрило, добре було причепити керму до човна гачками. Головне вітрило трошки тяжче натягнути, але з «хлопським розумом» усе можна зробити. Перше затягаємо долину вітрила на утлегар («бум») прикріплюємо шнурком, якого пізніше вживаємо до орудування головним вітрилом. Тоді, підтягаючи вітрило, зачеплюємо його за щоглу, прикріплюємо всі шнури до клямки, звиваємо та ховаємо, щоб не перешкождали, всі зайві шнури. Тепер ми готові до відпливу. Треба бути дуже обережним, бо вітрило нап'яте й вітер його кинув так, що утлегар може когось ударити по голові. Тому завжди одному треба сидіти та тримати утлегар за шнур. Решта членів перелазить на вітрильника, я сідаю за керму, відв'язуємо вітрильника від поплавця і вирушаємо на середину озера. Тут, я за порядком передаю керму всім членам залоги.

Про те, як кермувати вітрильником, розкажу іншим разом. Одначе, якщо справді хочете навчитися, то приїдьте на морський курс цього літа і шукайте там мене. Покищо —

Доброго вітру!

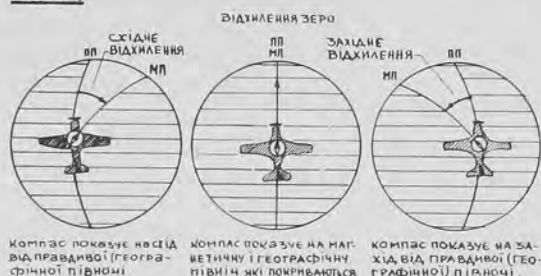
Альбатрос, ЧМ

МІРЯННЯ НАПРЯМКУ І МАГНІТНЕ ВІДХИЛЕННЯ

Як всім відомо, компас — це інструмент, який показує напрям магнітної півночі. Тому, що магнітна північ (МП) не є на тому самому місці, що правдива (географічна) північ (ПП), твориться відхилення, яке є залежне від місця нашого перебування. Отже магнітне відхилення — це кут між правдивою північчю (ПП) і магнітною північчю (МП), якого величина є залежна від місця побуту корабля. Відхилення може бути східне, або західне, залежно від того, чи магнітна північ є на схід, чи на захід від правдивої півночі.

Рис. 4.1.

Тому, що напрям льоту міряємо на географічній мапі, згідно з географічними лініями, що показують на правдиву північ, а лети відбуваються по магнетних лініях, згідно з компасом, правдивий напрям мусимо перемінити на магнітний напрям.

Таку переміну робимо, додаючи або віднімаючи подане на мапі відхилення, від правильної півночі. (Дивись рис. ч. 2.)

Як бачимо, відхилення в леті є дуже важливе. Різниця у віддалі збільшується з летом. На рисунку ч. 3. B_2 є більше за B_1 . Себо літак не зробив поправки, а полетів за тим азимутом, що зміряв від правдивої півночі на мапі і очевидно ніколи не заїде до своєї цілі.

ст. пл. С. Лучкань, ЧМ

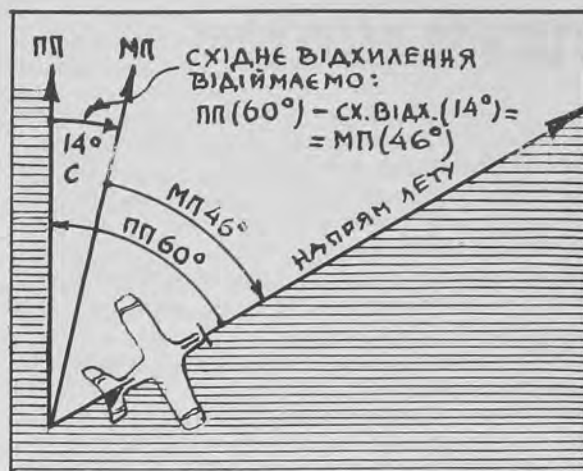

Рис. ч. 2.

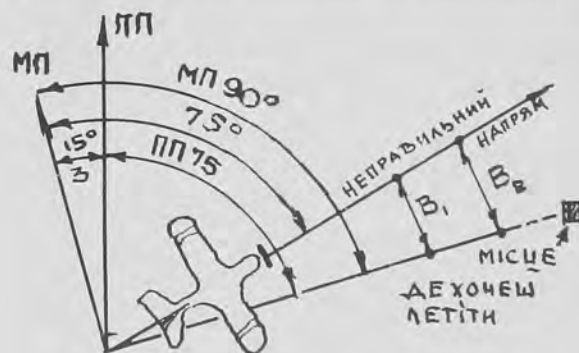
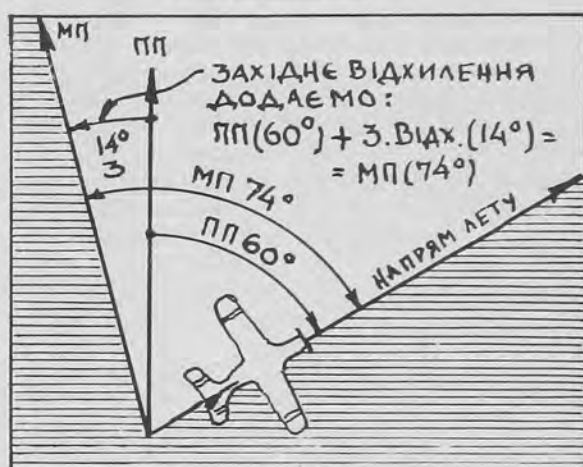

Рис. ч. 3.

Летючі Тигри підносяться в повітря

ТРЕТЄ ЛІТУНСЬКЕ КРИЛО «ВИХОР»

У наслідок ділового захоплення ст. пл. поуч. С. Лучканя (ЧМ) літунством українські пластуни мали змогу наслідувати справжніх скобів: вони мали змогу літати. Учасники Першого Літунського Вишкільного курсу (дивись: «Юнак» ч. 1 (19), січень 1965, ст. 18) роз'їхалися по своїх кошах із твердим рішенням продовжувати розпочате другом Лучканем діло. З такою постановою ми повернулися до Філядельфії та з запалом працюємо над його здійсненням.

Труднощі, що їх ми зустрічаємо в нашій праці, лише в малій мірі зумовлені браком власного обладнання чи недостаткою кваліфікованих пілотів, готових допомогти нам. Головною перешкодою все ще є міт, мовляв, літання небезпечне та коштовне. Ні один ні другий закид не оправданий. Найкращий доказ це те, що за останніх десять років приватне летунство більше ніж подвоїлося. Згідно зі статистикою ФАА («Федеральна Авіаційна Агенція») число цивільних пілотів у США доходить до півмільйона. Число цивільних літаків у США сягає понад сто тисяч. Число польотів у 1964 році перейшло десять мільйонів. Більшість цих польотів довершили приватні літуни. Так у 1964 році літаки авіоліній пролетіли в США кругло 1000000 тис. миль (один мільярд, або тисячу мільйонів миль). У той же сам час приватні літаки пролетіли двічі стільки: два мільярди миль. Завдяки суворій державній контролі літання стало безпечнішим, як їзда автом.

При відповідній організації, літання, як спорт, зовсім не дорожче від, скажімо, лещетарства (лижний спорт в Україні). Справний малий літак зовсім не дорожчий від доброго авта. Підхожого «Пайнера», чи «Аеронку», можна купити за тисячу п'ятсот доларів. Для зльоту та приземлення таких літаків смуга поля чверти милі завдовжки вповні вистачає (яка шкода, що про це не подумано при закупі наших пластових осель!). Півмилі вистачає трохи не для всіх типів малих літаків. Таких малих приватних летищ в Америці є понад десять тисяч. У самому лише радіусі 25 миль кругом Філядельфії їх є 68.

І не диво. Вистачить злетіти раз у гарний, соняшний день над ліси, поля, ріки, над містечка й озера, щоб раз на все захопитися цим прегарним спортом. Саме тому одним із наших перших кроків, після повороту з першого літунського курсу, було заснування при пластовій станиці у Філядельфії літунського крила (т. зн. гуртка). Членами крила стали: пл. скоб-обсерватор Іван Бережницький, пл. розв. Роман Петик, пл. розв. Богдан Зуб, пл. уч. Данило Береза та пл. уч. Мирослав Гарасевич. 5-го січня 1965 р. наш гурток затверджено під назвою: Третє літунське крило «Вихор».

Згідно з вказівками друга Лучканя ми ще досі розпочали теоретичний літунський вишкіл. Наш впорядник і пілот пл. сен. Олекса Біланюк плянує та перевіряє нам цей вишкіл. Досі ми перейшли основи аеродинаміки, авіаційну метеорологію, конструкційні елементи літака та його двигуна. Да-

Члени крила «Вихор» при літаку. З ліва до права: Іван Бережницький (криловий), Роман Петик, Данило Береза та пл. сен. Олекса Біланюк (пілот і впорядник крила).

лі прийдуть правила та закони цивільної авіації, а потім візьмемося за навігацію.

Поруч з нашим вишколом, ми стараємося зібрати матеріали для українського літунського підручника. Першим кроком у цьому напрямі це зібрати українську літунську термінологію та бібліографію. В цьому числі «Юнака» ви знайдете нашого першого списку основних літунських термінів поруч з їх англійськими відповідниками. Про українську літунську бібліографію ще нам не вдалося довідатися нічого. Будемо щиро вдячні, коли хтось з читачів пришле нам на адресу «Юнака» дані про українські книжки, або хоча статті, з літунською тематикою. Доброго вітру!

І. Б.

Щоб переконатися, чи і як наше юнацтво об'явлено з мандрівництвом, редакція відбула інтерв'ю з кількома юнаками. Питання було: «Що б ви зробили, якщо б ви згубились у великому лісі?» Одержано такі відповіді:

● Зовсім просто: підемо у напрямі Тихого океану і це буде захід.

● Нема нічого легшого: підемо у напрямі Атлантики і це буде схід.

● Можемо зачекати, доки не зійдуть зорі. Тоді будемо шукати полярної зірки і це буде північ.

● Зачекаємо до осені і подивимось, в котру сторону відлітають птахи; це буде південь.

Примітка редакції:

Д-р Олекса Біланюк, автор цього спогаду, це нуклеарний фізик, член куреня УПС "Бурлаки". Продовж 1963 року він був, на запрошення аргентинського уряду, при атомовій лабораторії в Буенос-Айрес. Літання, а головню ширяння, — улюблений спорт друга Біланюка.

ЛІТУНЬСЬКА ПРИГОДА

В 1963 році мені поталанило побувати в Аргентині. Майже кожний вільний від праці день я використовував на бурлакування по цій чудесній країні. Здебільша мої прогулянки відбувались малим літаком. Якщо ти пілот, то в Аргентині — рай! Літання неймовірно дешево! Уряд підтримує літунські клуби: члени платять лише за бензину. Будучи членом «Аероклуб Архентино», я часто замовляв собі на день-два економічний «Фліт Кенак» (двоособовий літак канадської продукції) і оглядав Аргентину «згори».

Розкажу про мій літ до славного «аргентинського Монте-Карло», прегарного купелевого міста Мар-де-Плята. Вилетів я однієї суботи ранком. Зі мною був мій приятель, аргентинський українець Володька. Урахувавши напрям і швидкість вітру, наш курс ішов за компасом: 165° . Погода прекрасна. Як далеко оком сягнеш — безхмарне, синє небо. Низом, жовто-зелена рівнина. Летиться спокійно, аж мрійно. Обчислений час льоту: 3 години і 10 хвилин. Запас бензини: понад 4 години. Все в порядку. Минає година. Згідно з мапою тут десь містечко та ріка. Куди не глянь, — ні містечка, ні ріки. Курс 165° . Чи може вітер змінився? Півтори години... Згідно з мапою, десь друга ріка і ще два містечка. Дві години. Не видно ні першої, ні другої ріки. Ні сліду містечок. Вдаю перед Володькою, що все гаразд. Навіть прикидаюсь веселим. А в устах солоно — нерви, шлунок. Дві і пів години... Небо і рівнина. Без рік і містечок. Без знаку життя. Три години... Придушую паніку. Розпитую у Володьки про життя українців у Патагонії. Коли враз — море!! Контур побережжя чітко відповідає мапі. Ми тільки на 10 миль на північ від Мар-де-Пляти. І справді ось вони: два казино, а під ними пишні пляжі аж кишать від людей. Ми тут!

У чому ж річ, де ж були ті ріки та містечка? Довідаюсь опісля: ріки — повисихали; містечка — це лише хуторі, одна-дві колиби.

У Мар-де-Пляті ми чудово викупались і до Буенос-Айрес уже летілось без тривоги.

Олекса Біланюк (Бурл.)

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ЛІТАКА

Пл. сен. Олекса Біланюк (Бурл.) у ширяку. Друг Біланюк має права інструктора ширяцтва та комерційного пілота моторових літаків. Він — впорядник Третього Літунського крила "Вихор" у Філадельфії.

СПИСОК Ч. 1

ЛІТУНЬСЬКІ ТЕРМІНИ

літун або	
летун (обидва способи писання правильні)	— flyer, airman
летище або	
летовище —	airfield
аеродром —	aerodrome
гангар,	hangar
летівня —	airstrip, runway
льотна смуга —	
літак —	airplane
вертоліт або	
вертолет —	helicopter
планер —	glider
ширяк —	sailplane
повітряний гвинт —	propeller
двигун —	motor
фюзеляж —	
(корпус літака)	fuselage
шасі —	landing gear
крило —	wing
розмах крил —	wing span
елерон —	aileron
закрилок —	flap
оперення	tail structure
стабілізатор —	stabilizer
керма висоти —	elevator
кінь —	fin
керма напрямку —	rudder
дросель —	throttle
ручка керування —	stick
штурвал —	steering wheel
спідометр —	air speed indicator
висотомір —	altimeter
тахометр —	tachometer
гірокомпас —	gyrocompass
показник повороту —	turn indicator
показник ковзання —	ball bank indicator
тяга —	thrust
лобовий опір —	drag
підйомна сила —	lift
зліт —	take off
приземлення або	
посадка —	landing

«БОГ — МІЙ ПІЛЬОТ»

Р. Скот

Напевно навіть ангели в небі струнули своїми крилами після кількох хвилин мого першого льоту. Мені якраз кінчалося 12 років, як я збудував свого першого ширяка. Двоє товаришів допомогли мені витягнути його на дах високого старого дому і я був готовий летіти. Скоро я сповз по спадистому даху та підлетів у повітря.

Але тоді я ще не знав про те, як будувати крила, щоб були міцні, і мій ширяк заломився піді мною. З висоти шістдесят сім стіп я летів до землі. Напевно не дожив би до нинішнього дня, коли б не впав на кущ, що мене затримав. Після такого вчинку, на якийсь час мусів я покинути думку про літання.

У 1921 році я довідався, що продають старі військові літаки типу «Дженні». Недовго гаючи час, я зібрав усе, що мав, і поїхав купувати справжнього літака. Коли молоток ударив по столі і продаж почався, я зголосив свою найвищу ставку 75.00 дол. Продавець — з-під лоба глянув на мене, а за мною почувся низький голос: «Шістсот доларів!». І так ціле пообіддя я підносив свою ставку — 75.00 дол., коли нарешті я почув за собою глибоке віддихання. Я обернувся й побачив чоловіка, що завжди ставив вищу ставку за мене. Низьким голосом він звернувся до мене:

— Тепер слухай, хлопче, я тобі дам можливість купити літака за твоїх сімдесят п'ять доларів, але це все, — зрозумів?

Так то я мав правдивого літака, — цілого запакованого в скрині. Тижнями я пробував змонтувати літака, але ніяк не міг дати собі ради.

Нарешті одного дня я одержав листа від одного шофера, що був пільотом під час війни. Він запропонував мені допомогти змонтувати літака та навчити мене літати, коли я дозволю йому користуватися літаком під час тижня. негайно праця почалася. Він навчив мене основ їзди по землі і то щораз швидше та швидше, так що літак мало що не підносився.

Крім того, кілька лекцій з інструкторами і я наважився вперше полетіти сам. Досі не знаю, як мені вдалося злетіти, але літак мав на крилах совги, що багато допомогли мені в перших днях льоту.

Та на жаль, усе скоро скінчилося. Одного вечора, коли мій спільник вертався, зачепив крилом за дріт комина. Тут і кінець — він і літак згоріли.

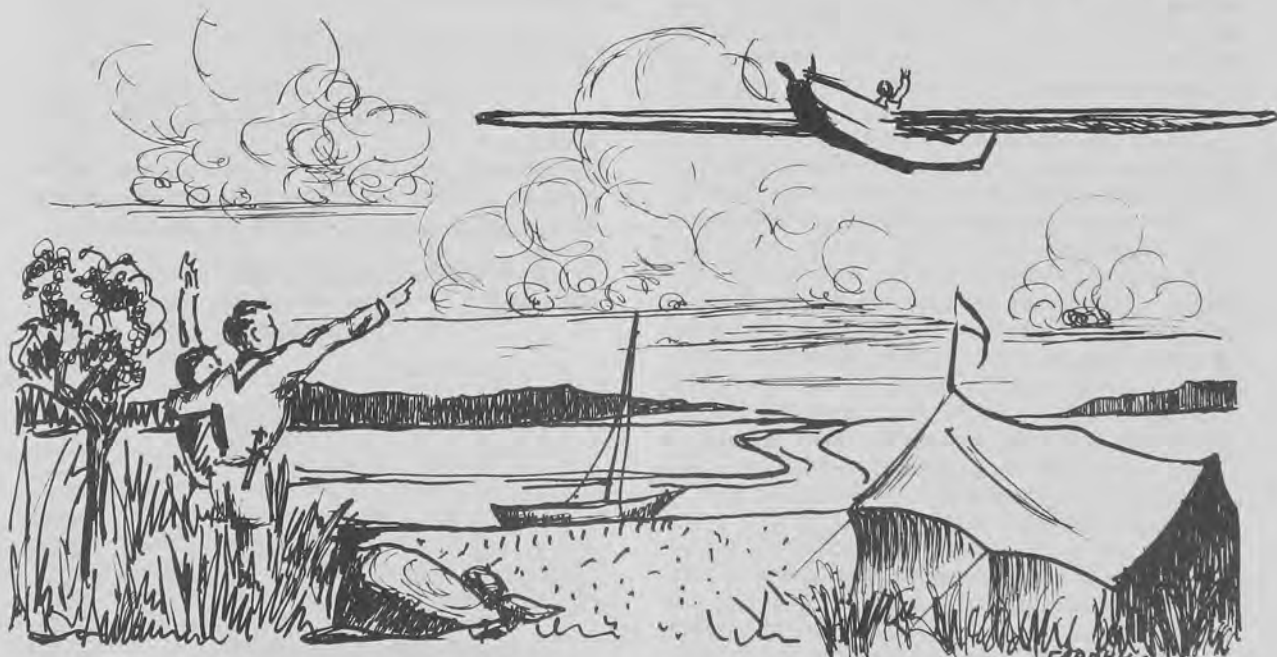
Роками я удосконалювався у скавті. Коли мені скінчилося 17 років, я мав найбільше іспитів вмілости на цілий південь.

Моя наука трохи потерпіла, бо літання та спорт були завжди перед книжками.

Охота літати не давала мені спокою. Тим то я постановив стати військовим старшиною. Адже у війську була б нагода літати. Однак тепер треба було виграти найбільшу битву, щоб дістатися до військової академії у Вест-Пойнт.

(Далі буде)

переклав С. Лучкань, ЧМ.

КУТОК СТАРШОГО ЮНАКА

Дороге старше юнацтво! Продовжуємо для Вас серію про різні професії-звання. Вищі студії є не тільки для самого знання й освіти, але також для того, щоб розвивати здібності та застосовувати їх з користю для інших. Може приклади Ваших старших друзів і їхні думки про свої ділянки допоможуть Вам знайти свій шлях.

ЕКОНОМІЯ

«Лісові Чорти» назвали свого друга з куреня — Шпануйструною, через його замилювання грою на скрипці, але він вибрав собі іншу ділянку вищих студій. **ВОЛОДИМИР Н. БАНДЕРА**, коли ще був юнаком, не дуже то любив касово-господарські діловодства. Щойно на другому році студій зацікавився він економією.

З цієї ділянки він досягнув ступінь доктора філософії в Каліфорнійському університеті в Берклі. Він вважає студії в цій університеті дешевими, бо не потрібно витрачати грошей на зимове вбрання...

Тепер д-р Бандера надзвичайним професором економії в Бостон-Коледж. (В університетах — доцент це «асистент-професор»; надзвичайний професор — «асошіейт професор», а звичайний професор чи професор — «фул професор»). Крім наукових статей, він також автор книжки, яка ендавно появилася друком англійською мовою, «Іноземний капітал, як знаряддя державної політики, студія заснована на досвіді східної Європи між двома світовими війнами».

Наш друг діяльний теж у нашій громаді та в Пласті, де кілька років був станичним у Бостоні. Свою ділянку, економію, він так з'ясовує Вам:

Знаємо, що не тільки робітник та працедавець, але й державний уряд мусить мудро господарити своїм майном. Економіст вивчає, якнайкраще користатися з обмежених матеріальних засобів. Пластовий гурток має також свої «економічні проблеми». Двадцять доларів у касі гуртка обмежує спроможність закупити виряд. Гурток «економізує», тобто господарить добре, коли за цю суму купить собі найпрактичніший і найпотрібніший мандрівний виряд. На гурткових сходинах, можете спробувати знайти подібні приклади економічних проблем та їх розв'язки в родині, фабриці та державі.

Сьогодні попит на економістів дуже великий. Продукенти авт хочуть знати наперед кошти продукції та замовлення на їх продукт. Державні економісти в США досліджують способи, як оздоровити господарський занепад Аппалахії та як запо-

бігти безробіттю. Канадські пластуни може завважили, що в Канаді економісти хочуть, щоб країна піднесла свої прибутки експортом продуктів в інші країни.

Мене найбільше цікавить праця економіста-науковця та вчителя. В університеті зустрічаюся з молоддю, що вивчає економію. Студенти знають, що ця ділянка не тільки доходова, але й цікава. Вона допомагає зрозуміти те оточення, в якому мусить заробляти на «хліб насущний» кожна людина. Як науковець, я зокрема цікавлюся міжнародньою торгівлею. Також досліджую господарське відношення України до Росії, яка використовує українців вже третє століття.

Багато молодих українців на Заході працюють економістами в різних ділянках. Ще в середній школі треба звертати окрему увагу на математику, суспільні науки, історію та мови. Чотири роки університетських студій вистачають, щоб одержати працю в банках чи по урядах. Однак дальші студії на ступінь магістра чи доктора філософії, потрібні для праці в науковій ділянці чи на відповідальних становищах в уряді та в індустрії.

Шпануйструна, ЛЧ

ЧИ ВАРТО СТУДІЮВАТИ?

Обчислення самої грошової вартості навчання може послужити як приклад «економічної проблеми».

Досліди виявляють, що що довше людина вчиться в школі, то більша її заробітна спроможність. Це підтверджує статистика США.

Закінчені роки навчання	Середня річна платня чоловіків 25 р. і вище	Середній дохід чоловіків упродовж працездатного віку
Нижча школа		
нижче 8 років	\$3,090	\$129,000
8 клас	3,700	181,000
Середня школа		
1 до 3 роки	4,600	211,000
4 роки	5,500	257,000
Університет		
1 - 3 роки	6,900	315,000
4 роки й більше	9,200	435,000

Як бачимо, кожний додатковий рік навчання збільшує спроможність людини більше заробляти на життя. Найбільш прибуткові становища вимагають університетських студій.

А які кошти студій? Чотири роки в приватному університеті вимагає приблизно \$7,000. Однак є добрі можливості здобувати стипендії, або позичати гроші в уряді чи банках. Студії в стейтових університетах коштують багато менше.

Обчисліть різницю між заробітками того, хто закінчив тільки середню школу, і того, хто закінчив університет. Які Ваші висновки?

Заробіток не найважливіший мотив студіювати. Ми подали повніше тільки для Вашої інформації. Звичайно, успішно закінчені студії та набуття знання приносять не тільки матеріальну користь. Велике душевне вдовolenня знаходить та людина, що вповні розвине свої Богом дані умові спроможності та талани.

— Продовження жирафи на другому поверсі.

На площі рисуємо два «береги» (дві лінії), а збоку «хату рибалки». «Риби» (юнаки) стають у ряд над берегом, а два юнаки — «рибалки» стають у «хаті рибалки».

На свисток гурткового «риби» перебігають з одного берега на другий, а «рибалки» вибігають зі своєї хатки й ловлять їх. Кожна спіймана «риба» стає «рибалкою», приєднуючись до «риболовлі». Можна вживати «сіті», себто, братися за руки й таким ланцюгом переловлювати «рибки». Неспіймані юнаки можуть просмикуватись попід руки, але переривати «сіті» не можна.

Гру виграє та «риба», яка залишається остання незловлена.

Під час гри доконче придержуватись таких правил:

▲ перебігати від одного до другого берега вільно тільки на свисток гурткового;

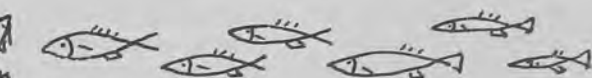
▲ впійману «риба» вважається лише тоді, коли її оточили рибакі («сіті»), взявшись за руки.

МОРЕ ХВИЛЮЄТЬСЯ

Юнаки, крім провідника, стають у коло, на віддаль рук один від одного. Кожен рисує крейдою колесо навколо себе.

Провідник ходить поміж ними «змійкою». Той, кому він скаже «море хвилюється», іде з ним. Провідник проходить ряд, то повільно, то бігом. Коли ж раптом крикне: «Море спокійне!», то всі грачі, враз із провідником, намагаються стати в якийсь круг. Хто залишиться, стає новим провідником.

подала Оріся Буцик, ЛМ.

ЛОВЛЯ КИТІВ

Кита ловлять так: з великої колоди чи пня зі згрубша витесаною головою і хвостом роблять кита. На двох човнах їдуть ловці китів. На кожному один гурток: гуртковий провідник — це капітан, а його заступник — це стерничий і гарпунар, усі інші члени гуртка — гребці. Кожен човен в іншій пристані, віддаленій одна від одної більш-менш на миль. Роз'ємний суддя випускає кита посередині поміж пристанями і на даний знак обидва човни вирушають, щоб першим зловити кита.

Коли човен під'їде до кита на достріл гарпуном, гарпунар кидає гарпуна і човен негайно обертається та тягне кита до своєї пристані.

Другий човен женеться за ним і, коли дожене, також гарпує кита, обертається й також намагається затягнути його до своєї пристані.

Так то обидва човни «перетягаються» і сильніший з них затягне кита, деколи й з ворожим човном, до своєї пристані. (Ця гра подібна до гри, описаної в книжці Ернеста Сетона: «Березова кора лісівницьких індіан»).

ПАЧКАРІ

(Можна проводити вдень і вночі). Одна група пачкарів хоче з моря прислати і скрити свій товар (одна цеглина, чи камінь на особу) на пункті «Пачкарська печера» та знову відплисти на своєму човні. Друга група — митників — має завдання стерегти побережжя, з великими відступами поміж поодинокими скавами.

Скоро хтось із митників побачить, що пачкарі причаляють, здійсмає тривогу та збирає решту до нападу. Однак напад не може бути успішний, аж поки не збереться принаймні стільки митників, скільки є пачкарів. Митники мусять таборувати на своїй митниці, аж поки їх стежі не підіймуть тривогу.

Дорога Додо!

Я вже здобула ступінь розвідувачки та маю за собою три юнацькі табори. Коли думаю, що знову цього літа мала б їхати на обласний табір, то вже мені стає нудно. Мої товаришки намовляють мене на табір морського пластування, що його влаштовують у США чорноморські курені і кажуть, що це «фан». Чи думаєш, що добре зголоситися на нього?

«Знуджена»

Дорога «Знуджена»!

Якщо Ти хочеш їхати на цей табір тому лише, щоб мати «фан», то не зголюйся на нього. Організатори цих таборів хочуть прищепити захоплення морським пластуванням і вишколити учасників у цій спеціалізації, щоб вони опісля її поширювали серед юнацтва. Отже, чи сумлінно й по-пластовому забирати їм час і місце для самої тільки сподіваної приємності, без окремого зацікавлення в цій ділянці?

Подруга Дада

Дорога Додо!

Проваджу безнастанну боротьбу за довжину своїх спідничок. Дорікає мама, приговорює батько, а недавно навіть станичний, ніби жартом, сказав, що я надто коротко вбираюся. Але тепер така мода. Отже, чому не можна мені так носити, як усім дітям довкруги мене?

Марта

Дорога Марто!

Перш усього стань перед дзеркалом і критично подивися на себе; чи маєш гарні ноги та скільки понад коліно сягає Твоя спідничка. Справді мода тепер дуже коротка, але все, що коротке, завузьке, закrikливе, убирати не можна. Коли Твої спіднички відкривають не лише ціле коліно, але й повище нього так, що це не естетично, — тоді, замість провадити зайву «боротьбу», спусти по-доброму лиштву принаймні на ширину одного пальця. Боюся, що воно дуже потрібне, інакше ті, хто дивляться на Тебе збоку, батьки та інші, не звертали б уваги. А втім, кожна людина, що любить красу, нагинає моду до себе, а не навільничо — навпаки, бо може бути карикатура!

Подруга Дада

АМЕРИКАНСЬКІ ОПОВІДАННЯ ПРО ЗАПОРОЖЦЯ

Lamb, Harold. The Curved Saber;
Adventures of Khlit, the Cossack.
New York: Doubleday, 1964. 568 p.

Це цікава для нас поява в американській літературі. Автор Г. Лемб народився в Нью-Джерсі США й помер в 1962 р. Кажуть, що він був винятковою постаттю в новітній американській літературі, бо, крім великих успіхів у літературі (новеля), визнаний як історик. Найвідоміші його біографічні нариси це Джингіс Хан, Олександр Македонський, Ганнібаль, Іван Грозний, Цар Петро.

Ця збірка читається дуже добре, бо історії цікаві, написані з неабиякою фантазією (трохи в ролі Жюль Верна). Автор послугується короткими, дуже вимовними реченнями.

Мандрівки Хлита проходять мало не по цілій Азії та закінчуються в Україні з досить цікавим описом місцевого побуту. Автор без сумніву мусів робити дослід українців, бо має, хоч і не завжди, коректну уяву про тогочасний край, звичайно тощо. Декілька разів він неправильно називає батьківщину Хлита Росією,^{*} але звичайно означає її як Україна.

Сама постать Хлита фантастична і мало правдоподібна. Він ще сильною руки, знаменитий їздець, мистець шаблі та бистрий умом. Проводить військом силою 100,000. Такого багатиря, хоч і старого, з Січі не викидали (він міг би був стати гетьманом). Навіть немічних козаків не покидалося на поталу. Але, не зважаючи на це, новелі Лемба дуже цікаві для молоді, а для українців в цілому не без вартості.

^{*} Якщо автор студіював історію України для цих своїх новел, то знав, що в ті часи назви Росія і Україна були тотожні. Сьогоднішня назва «Росія» тоді не прикладався до російського народу, бо його країна називалася Московщиною. Тепер це змішування вводить баламутство.

Ст. пл. Роман Савицький, ЛЧ

ВІЛЬНИЙ ДЕНЬ ДЛЯ МАТЕРІ

Є один день у цілому році, коли всі, прийнятим у вільному світі звичаєм, відзначають матерів. Це їхнє свято — День Матері. Тоді їм бажають, приносять квіти, подарунки, а часто і стараються виконати за них усі їхні щоденні обов'язки, щоб той день був справді вільним для них. Це останнє, здається, найкращий подарунок для постійно перевтомлених матерів, які не знають спочинку ні в свято, ні в неділю і які працюють сім днів у тижні без вільного, без відпочинку чи вакацій. Тому, навіть несправні зусилля дітей виконати в День Матері всю материну працю, викликають у кожної зворушення, а не раз і сльозу, нишком обтерту.

Та Ви, Дорогі Юначки, це знаєте, бо я певна, що багато з Вас саме таким «подарунком» відзначає День Матері. Розуміється Вам, незвичним, це не йде справно і Вам доводиться питати у мами, як і що зробити, аж вкінці втративши терпець, вона сама береться за роботу. Проте все те, що мати мусить зробити у своїй хаті щоденно, зовсім не таке важке, тільки треба мати в цій дрібній праці певну вправність. Її набирають усі жінки вже по короткому часі свого родинного життя і дуже рідко трапляється, щоб це їм зовсім не вдавалося.

Ви, Дорогі Подруги, як юначки, маєте бути спостережливі. Адже нічого легшого для Вас, як стежити крадькома за всім, що мати робить: як готує сніданок, мие та складає посуду, застеляє ліжка, чистить хату і т. д. Найважче з щоденних зайнять це варити обід. Але й це не завжди аж таке складне. Тут можете питати час-до-часу, як мати прилагоджує те чи те, а коли виявите зацікавлення кухнею, напевно мати з радістю Вам скаже й покаже, з умовою, що Ви не ставитимете одного дня десяток питань і ще саме тоді, як мати спішить із варенням. Так Ви могли б приготуватися справді до Вашого «подарунку» на День Матері. Тільки про це треба подумати заздалегідь, бо такого «подарунку» не можна вичарувати в останній хвилині, навіть за великі гроші.

На цьому місці нашої гутірки хотіла б я запитати Вас, як часто заставляєтесь над тим, скільки Ваша мати робить для Вас, а що Ви їй даєте в заміну? Бажання та подарунки в один день у році? Сподіваюся, що ні, бо немає матері, яка б не заслужила собі на більше. Однак ми маємо стільки зайнять, проблем щоденного жит-

тя, стільки в нас поспіху, що рідко коли находимо час задуматися над цим, а ще рідше маємо час щось у цьому напрямі зробити. А що, якби Ви, мої Дорогі Подруги, подумали та постановили дати своїм матерям не один вільний день у році, а, скажімо, принаймні один на місяць? Одна неділя в місяці не для своїх справ, а для мами? Чи це не можливе? Уявіть собі радість і зворушення Ваших матерів, якби Ви сказали, що від травня будете їх заступати щомісяця одну неділю, і це заступати зі справжньої охоти та бажання серця, а не з примусу чи обов'язку. Уявіть собі, що за кільканадцять років Ви будете такими, як вони сьогодні: господині та матері з сотками дрібних домашніх зайнять, проблемами виховання, без спромоги відпочинку, віддиху, вільного дня для себе, а Ваші доні приходять до Вас з такою пропозицією, яку я Вам намагаюся тепер підшепнути на вушко...

Подруга Оля

А ШО ТИ ДУМАЄШ?

Напевно не раз, Дорогі Подруги, говорите та роздумуєте над тим, якими б Ви хотіли бути, який би для Вас був ідеал сучасної жінки, а при цьому, якою бачите українську дівчину-пластунку. Можливо, що Ви навіть про це дискутували на сходах або на таборі при ватрі, а може тільки між собою чи просто в думках. В кожному разі ця тема завжди актуальна й обмірковувана.

Нам цікаво було б почути думки наших читачок і тому розписуємо анкету під наголовком «А що Ти думаєш?».

Пропонуємо Вам відповісти на такі питання:

1. Якою хотіла б Ти бачити українську дівчину-пластунку?
2. Який Твій ідеал сучасної жінки?
3. Що на Твою думку найголовніше у вартості сучасної дівчини?
4. Твої критерії популярності, успіху, краси дівчини.
5. Яким би Ти хотіла бачити сучасного хлопця?

Розуміється, можна відповідати без подання прізвища. Всі листи слати на адресу редакції «Юнака».

СТ. ПЛ. ЯРКО КОЗАК, Ч.М.

1-СКІЛЬКИ ТИ ВЖЕ РИБ ЗЛОВИВ?

-НУ, ЯК ЗЛОВЛЮ
ТУ, ЩО ЛОВЛЮ І
ЩЕ ДВІ, ТО БУДУ
МАТИ ТРИ.

2-СКІЛЬКИТИ НАЙБІЛЬШЕ В СВОЇМ
ЖИТТІ ВАЖИВ?

-206 фунтів

3-А СКІЛЬКИ НАЙМЕНШЕ?

8½!

-МОГО ВУЙКА ЧОВЕН ВТОПИВСЯ,
ВІН ВРЯТУВАВСЯ І ЖИВ ДВА
ТИЖНІ НА САМИХ САРДИНКАХ.

-БІДНИЙ... НЕ МАВ
НАВІТЬ ДЕ СІСТИ.

-ПОЩО ТИ МАЄШ ШНУРОЧОК ЗАВ'ЯЗАНИЙ
НА ПАЛЬЦІ?

-ТО МЕНІ МАМА ЗАВ'ЯЗАЛА,
ЩОБ Я НЕ ЗАБУВ КИНУТИ
ЛИСТА

-А ТИ КИНУВ?

-НІ, НЕ КИНУВ!

-ЧОМУ НІ?

-МАМА ЗАБУЛА
ДАТИ МЕНІ ЛИСТА

-Я НЕ МАЮ ЩАСТЯ ДО ДІВЧАТ!

-ТИ ЩАСЛИВИЙ!

-ЩОБ ТИ ЗНАВ ЯКЕ ЩАСТЯ МАЄ МОЯ ДІВЧИНА - ВСЕ ЗНАХОДИТЬ ГРОШІ ПІД ТАРІЛКАМИ В КАВАРНЯХ.

-МАЮ КЛОПІТ, МУШУ КУПИТИ ДІВЧИНІ ЯКИЙСЬ ПРЕЗЕНТ НА УРОДИНИ І НЕ ЗНАЮ ЩО.

-КУПИ ЇЙ КНИЖКУ

-ВОНА МАЄ КНИЖКУ.

-ЗНАЄШ ЩО, КАЖУТЬ ЩО МУДРІ ЛЮДИ НІКОЛИ НЕ Є ПЕВНІ... ЩО ЛИШ ДУРНІ Є ПЕВНІ СЕБЕ

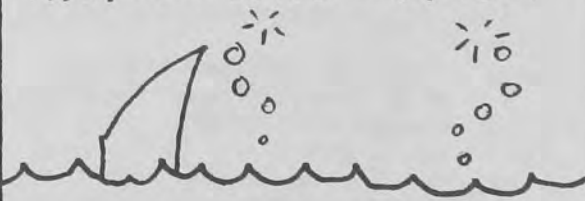
-АЧИ ТИ ПЕВНИЙ ТОГДІ?

-ПЕВНО, ЩО ТАК!

...БУЛЬ... БУЛЬ... БУЛЬ...

ДАЛІ БУДЕ, АБО НЕ БУДЕ...

1. СХОВАНКА

Ця схованка пов'язана з морським пластуванням. У ній сховано 28 слів з ділянки мореплавства.

КЩОРГАНБАНМІАЧ
ПОКЛАДАПІДБІОТ
БГРЕТЕМОНОРХТ
НЛФГОРИЗОНТРН
ААЕВДОЛСЕВАША
ТРОБДМЗМЦДВІТ
СОТСПАТОКНАТАС
ИНСПАТОКНАТАС
РАРННЕВОЧМОРЗЕ
ПВУЧХУСКОМПАС
ВІКАРУНАТІІАН
МГОАДМІРАДКИІТ
ОАРНРІВТОСУНН
РЦОТІІІАКБЛУД
ЯІМІНБЛІРТІВЕ
КАКРКБДОЛАЗБ

2. ГОЛОВОЛОМКА ПОЇЗДІВ

Щогодини, рівно о годині, з міста А виїздить поїзд до міста Б, а інший поїзд виїздить з міста Б до міста А. Щоб заїхати з міста А до міста Б (чи навпаки) поїздом, треба рівно 2 години.

Пластун Микола виїхав о годині сьомій увечорі з міста А. Коли виїздив зі станції, то на станцію саме приїхав поїзд з Б. Скільки ще поїздів побачив Микола? (Скільки поїздів з Б до А стрінув він подорожі?).

3. КОРОТКІ ГОЛОВОЛОМКИ

А. Був перепис населення. Урядовець приїхав до малого хутора в горах і перепитував бородатого власника:

— А хто це той чорноволосий парубок, що ось там рубає дерево?

Бородач почіхався в потилицю та й каже:

— Я не мав ні братів, ні сестер. Але батько цього парубка це син мого батька.

Хто був цей парубок?

Б. Електричний поїзд їде напівніч зі швидкістю 80 миль на годину. Вітер віє зі сходу зі швидкістю 25 миль на годину. В якому напрямку їде дим з комина поїзду?

(Розгадки цих загадок — у наступному числі)

ХОДАТА (НЖЕ'БЕОЧ

з числа за березень 1965 р.

Ч. 1. СХОВАНКА

1. Дзвінка	23. Іларіон	38. Борис
2. Катерина	24. Зенон	39. Тамара
3. Ірина	25. Данило	40. Славка
4. Марія	26. Зірка	41. Оля
5. Орест	27. Андрій	42. Марко
6. Микола	28. Павло	43. Дмитро
7. Адріан	29. Марта	44. Ліда
8. Таїса	30. Варка	45. Юрко
9. Дарія	31. Ніна	46. Христина
10. Лариса	32. Розалія	47. Стефа
11. Люба	33. Мотря	48. Олег
12. Олена	34. Володимир	49. Гриць
13. Петро	35. Надія	50. Тарас
14. Рута	36. Богдан	
15. Таня	37. Віра	
16. Рома		
17. Михайло		
18. Уляна		
19. Аня		
20. Ігор		
21. Ксеня		
22. Арета		

Ч. 2.

Поїзд проїхав тунель за дві хвилини: одну хвилину, щоб в'їхати в тунель і другу хвилину, щоб виїхати з нього.

Ч. 3.

С	И	Л	А
І	К	Р	А
А	М	О	Н
З	Р	У	Б

— Я вже так привик спати під шатром, що йнакше не засну...

НАШ ЗИМОВИЙ ТАБІР

Зима — це чудова пора року, а з нею зв'язані зимові спорти. Найкращий зимовий спорт — це лещетарство.

Ніякий інший зимовий спорт не дає такої змоги насолоджуватися красою природи, вкритої білим сніговим пухом.

Мд, юнаки та юначки, довго вже мріяли про те, щоб цілою групою виїхати на зимовий лещетарський табір. І врешті ця наша мрія здійснилася!

Цього року багато юнаків та юначок, крім індивідуальних їзд на лещетах, відбули два прекрасні лещетарські табори. Як один так і другий були досить чисельні, бо обхопили понад 60 учасників. Обидва вони відбулися у "Вискансип Делз".

Вже сама дорога була дуже цікава та весела. Їдучи, ми мали змогу побачити різно-формовані скелі та чудову природу, вкриту снігом. На другий день, вже раненько ми виїхали в гори. Але ж тут чудово! Сніг так паде, що майже нічого не видно!

Більшість з нас перший раз стояли на дошках і вперше засмакували так їзди, як і падання. Інші, котрі

були дещо заавансовані та трималися ліпше, мали змогу з'їжджати з вищих схилів. А були й такі, що могли навіть користатися з так званого "чейр-лифт", тож мали найкращу змогу з'їжджати найдовшими з'їздами.

З'їжджаючи з гори, людина чується мов летючий птах, чусь, як вітер б'є в обличчя... Це таке чудове почуття, що його не можна словами описати.

Завдяки добрим інструкторам, ми могли навчитися багато нового та підняти свій лещетарський рівень. Завершенням приємності так нам, як і нашим батькам, було пережити ще раз всі наші "щасливі" з'їзди, як також "веселі, повні гумору упадки" при огляданні фільму з табору.

Тож не диво, що всі ми учасники, як також і інші, що не мали змоги відбутися цим табором, рішили продовжувати цей прекрасний спорт — лещетарство.

пл. уч. Тамара Кузик
гурток "КОНВАЛІЇ"

6 Кур. юначок ім. Марка Вовчак
Чикаго, США

П'ЯТДЕСЯТ МИЛЕВА МАНДРІВКА

Останній тиждень нашого табору був призначений на далеку мандрівку. Із сто юнаків вирушило в дорогу тільки нас двадцять смілих, сильних добровольців...

Шоста година ранку. Всюди тихо. Сонце ще сховане за лісом. Обладовані харчами, мандрівним виразом вирушили ми в похід.

Десять миль форсовного маршу — один лик води і дві хвилини відпочинку. Знову пройшли ми другіх десять миль і нарешті натрапили на місто. У споживчому склепі ми закупили содову воду, дині і солодощі. Напевно владитель крамниці не мав ще такого торгу в цьому році! Шість останніх миль, які ми зробили того дня, були найтяжчі! Ледве ми тягнули ноги... Все ж таки ми вилізли врешті нагору. Тоді зішли трохи нижче і побачили чудове озеро, над яким ми заночували.

На другий день, бадьорі і вдоволені вернулися до нашого табору.

пл. розв. Андрій Косович
гурток "Чорні Пантери"

3-ий Кур. УПЮ-ів ім. І. Мазепи
Нью-Йорк, США

ПЛАСТОВА КРАМНИЦЯ В КАНАДІ

ПЛАЙ

продає:

- Пластові однострої, усі відзнаки до одностроїв і пластовий виряд
- Посібник для пластового юнацтва Дрота «Життя в Пласті» й усі інші пластові видання
- Спортове приладдя і таборовий виряд.

PLY - COOP. LTD.

768 Queen St. W.,

Toronto 3, Ont., Canada

ДО ВІГУ... ГОТОВІ... ГОООП!

Курені УСР і УПС "Перші Стежки" улаштовують табір Духової культури

**ТІЛЬКИ
ДЛЯ СТАРШИХ ПЛАСТУНОК І ЮНАЧОК
(ВІД 16 РОКУ), ЩО ЗАЦІКАВЛЕНІ**

в ділянках українського мистецтва, музики, літератури, драми, журналістики і т. п. До програми входять: відвідини мистецьких виставок, театрів і концертів в околиці Тенглвуд.

**ВІД 15 — 28 СЕРПНЯ Ц. Р.
НА ПЛАСТОВІЙ ОСЕЛІ «ВОВЧА ТРОПА»
В ІСТ ЧЕТАМ, США.**

● Число учасниць обмежене! ● Оплата: \$20 — за табір; \$12 — за квитки вступу на імпрези. ● Зголошуватись на адресу:

**Mrs. Luba Krupa
New Jersey State Hospital, Trenton, N. J.,
U. S. A.**

ТАБІР "СТЕЖКИ КУЛЬТУРИ"

Для Тебе, Пластунко!

- якщо Ти в віці від 16 — 26 років,
- якщо Тебе цікавлять музика, література, мистецтво, журналістика та інші ділянки української культури,
- якщо Ти пробуєш писати вірші, чи малюєш, чи залюблена в поезію,
- якщо хочеш бути в товаристві тих, які переживають музику так, як і Ти,
- якщо хочеш бути на таборі, де всі учасниці, так як і Ти, будуть також захоплені цими прецікавими темами,
- якщо хочеш бути в гурті, де Твої глибші зацікавлення і здібності зрозуміють інші,
- якщо хочеш особисто пізнати деяких наших чільних діячів культури (мистців, поетів, письменників, музиків, артистів),
- якщо хочеш дістати заохоту та практичні вказівки, щоб розвинути свій талант у цих ділянках.

● Пластунко! **ЯКЩО ТИ СПРАВДІ ЗАЦІКАВЛЕНА ЦИМИ ДІЛЯНКАМИ** — то цього року, коли гасло пластової праці підкреслює плекання таланів і шукання знання — **курінь «ПЕРШІ СТЕЖКИ»** дає Тобі вперше можливість поїхати на такий табір.

● Якщо це такий табір, про який Ти досі тільки мріяла — то приїжджай! Привозь свою гітару, чи свої вірші, чи свій записник чи прямо свою молодечу цікавість і пластовий гумор!

● На прохання управи Української Духової Оркестри в Чикаго поміщуємо таке спростування: У «Юнаку» ч. 3 за березень ц. р. на 9-й сторінці у тексті під світлиною в горішньому правому куті замість речення «Перед естрадою 80 особова оркестра СУМ-у з Чикаго» повинно бути «80 особова Українська Духова Оркестра з Чикаго».

● У дописі п. н. «Посвячення пластового прапора в Едмонтоні» (ч. 3 за березень ц. р. стор. 26) помилково надруковано, що хорунжою новопосвяченою прапора була пл. уч. Л. Бойко, а має бути: пл. розв. Анна Бундзяк.

Редакція

Замість квітів на могилу
нашого дорогого швагра

сл. п.

ІНЖ. РОМАНА КАРПІНСЬКОГО

що помер 23 квітня ц.р. на 62 році свого трудолюбивого життя в Нью-Йорку, складаємо 10.00 дол. на пресфонд "Юнака".

**МИРОСЛАВ І МАРІЯ ГОРБАНІ
Торонто, Канада**

Замість квітів на могилу
сл. п.

пластового сеньйора

Проф. д-ра ЮРІЯ СТУДИНСЬКОГО
члена 3 куреня УПС «Лісові Чорти», визначного українського громадянина та науковця, нашого незабутнього друга, що передчасно помер 25 лютого ц. р. на 62 році життя, складаємо 360 нім. марок (86 доларів) на пресфонд «Юнака».

КОДЛО БУБНИЩЕ

**3-го куреня УПС-ів «Лісові Чорти»
Мюнхен, Німеччина.**

ВЖЕ ВИЧЕРПАНІ

такі числа «Юнака»:

ч. 1 з 1963 року, ч. 1, 3 і 5 з 1964 року та ч. 1 і 2 з 1965 року. Прохаємо їх більше не замовляти ані не рекламувати, бо ми їх не маємо на складі.

Адміністрація «Юнака»

Від адміністрації

ДАЛЬШІ УСПІХИ НАШОГО «ЮНАКА»

ПРИБУЛО 43 НОВІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ!

Подасмо черговий список нових передплатників, що прибули в квітні ц.р. Канада: Торонто — 10, Едмонтон — 4, Монреал і Ошава по одному, разом з Канади — 16. США: Ньюарк — 10, Нью-Йорк — 5, Філадельфія — 4, Чикаго — 3, Сиракузи — 2, Брістоль, Клівленд і Левітаун по одному, разом із США — 27. Разом прибуло в квітні ц.р. 43 нові передплатники!

Усі жертвуймо на пресфонд "Юнака"

Подасмо повідомлення про нові пожертви на пресфонд "Юнака". 86.00 дол. — Кодло "Бубнище" 3-ого курення УПС-ів "Лісові Чорти", Мюнхен, Німеччина. 25.00 дол. — 2 курінь юначок ім. Лесі Українки, Нью-Йорк. По 15.00 дол.: гурток юначок "Русалки", Трентон та члени зимового табору юначок "Нашо мені рукавички", Нью-Йорк. По 12.00 дол. — 1 курінь УСП-ок "Ті, що греблі рвуть", Торонто-Нью-Йорк. По 10.00 дол.: члени куреня УСП-ів "Сіроманці", Рочестер та Мирослав і Марія Горбані, Торонто. По 5.00 дол.: д-р О. Дорожинський, Савт Голланд, Ілл., та пл. сен. о. Іван Прокопович, ЛЧ, Дірборн, Міч. По 2.00 дол.: юнак Олександр Стадник, Едмонтон; юнак Іван Махно, Гемилтон, ст. пл. Надія Гафтович, Гартфорд; юнак Богдан Щеснюк, Нью-Йорк. По 1.00 дол.: юнак Іван Бережницький, Філадельфія, юнак Тарас Цвик, Торонто. Разом у цьому списку 183.00 дол на пресфонд.

Друзі і Подруги! Пресфонд призначений на дальшу розбудову Вашого "Юнака". Тому кожний і кожна з Вас, кожний юнацький гурток і кожний юнацький курінь повинні принаймні один раз у році переслати свою пожертву на пресфонд "Юнака". Хто черговий?!

НАЙКРАЩИЙ ПОДАРУНОК

для Ваших подруг і друзів з приводу їх дня народження, іменин, різдвяних чи великодніх свят, успішного закінчення шкільного року чи інших подібних нагод — це

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА "ЮНАКА"

Вашим друзям чи подругам, а навіть і незнайомим, зробите справжню приємність, коли заплануєте для них "Юнака". За 5.00 дол. вони одержуватимуть від Вас впродовж цілого року милий дарунок — наш журнал.

ОЦЕ ПОДАЄМО НОВІ ЗГОЛОШЕННЯ ДАРУНКОВИХ ПЕРЕДПЛАТ "ЮНАКА"

Булава крайової комендантки пластунів у Канаді 5 дарункових передплат для зразкових, але незможних юначок у Європі, проф. Зенон Зелений, Торонто, для юначки у Віндзорі, Канада, Ігор Руденський, Клівленд для юнака в Клівленді, США, пл. сен. Ганка Коренець, Нью-арк, для юначки в Аргентині. Разом 8 нових дарункових передплат. Включаючи 59 попередньо проголошених, доці зголошено разом 67 дарункових передплат.

Хто черговий зробіть "добре діло" і зголосить дальші дарункові передплати?!

Хто з вас подорожує

✧ літаком ✧ кораблем ✧ поїздом ✧ автобусом
у Канаді чи поза Канадою повинен купити подорожний квиток і одержати безплатно всякі інформації

в українськiм подорожнiм бюрi
Маркіяна Когута і Дарії Залозецької

BLOOR TRAVEL AGENCY

1190 Bloor St. West — Toronto 9, Ont.
Telephone: 535-2135 & 535-2136

Прохаємо вже третій раз!

ЩЕ НИНІ СПОВНІТЬ СВІЙ ОBOB'ЯЗОК!!!

НЕГАЙНО ВИШЛІТЬ передплату за «Юнака» на 1965 р.

5.00 дол.

Використайте спеціальний листок зголошення передплати, який ми долучили були до січневого та березневого чисел "Юнака". Виповніть його докладно та разом з грошевим переказом (моні ордер) або банковим чеком вишліть на адресу адміністрації "Юнака" в Торонті. Пам'ятайте, що:

Пластун є точний і повинен бути ПЕРЕДплатником,
а не ПІСЛЯплатником свого журналу та
точно платити за нього передплату.

Друкарня-переплетня КИЇВ

KIEV PRINTERS LTD.
686 RICHMOND ST. W.
TORONTO, ONTARIO

виконує
всю
друкарську
і переплетничу
роботи

- ОДНО І БІЛЬШЕКОЛЬОРОВІ
- НА АВТОМАТИЧНИХ МАШИНАХ
- ЛІТОГРАФІЧНІ РОБОТИ (ОФСЕТ)

27 РОДІВ СМАЧНОГО ХЛІБА

а крім того
РІЗНОРОДНІ КАЛАЧІ І БУЛОЧКИ
випікає щоденно для Вас і Вашої родини відома
в Торонті й Онтаріо пекарня

2-20 Fraser Ave. Toronto, Ont.
Phone: LE 6-1196

Нормально банки платять за ощадності
3 відсотки. За Ваші ощадності **НА СПЕ-**
ЦІАЛЬНОМУ ЮНАЦЬКОМУ КОНТІ в на-
шій кредитівці одержите: **5½%**

ЩАДІТЬ МІСЯЧНО
по 5.00 доларів
а після 5 років одержите

343.00 дол.

СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ
в українській кредитівці
"БУДУЧНІСТЬ"
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА В ТОРОНТО

140 Bathurst St. Toronto 2B, Ont.

Українська пекарня

The Future Bakery

якої власниками є

АННА і пл. сен. РОМАН ВЖЕСНЕВСЬКІ

здоровий і смачний хліб
і всякі інші печива

735 Queen St. W. Toronto, Ont.

ОЩАДНІСТЬ

це прикмета кожного доброго пла-
стуна та кожної доброї пластунки.

ПЛАСУНИ І ПЛАСУНКИ!

Складайте Ваші ощадності в найбільшій
і найстаршій в Торонті Кредитівці

Українська Кредитова Спілка

297 COLLEGE ST. — TORONTO 2B, ONT.

Пластунки й Пластунки Вінніпегу!

Складайте хочби найдрібніші ощадності
в українській кредитівці

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА ПІВНІЧНОГО ВІННІПЕГУ

667 Flora Ave. — Winnipeg 4, Man
(дім Читальни "Просвіти", побіч Пластового Дому)

Пам'ятайте, що ощадність це четверта точка
пластового закону й гарна прикмета кожного
доброго пластуна й пластунки

Хочете мати сотні доларів на свої студії?
— починайте шадити від... одного долара.

Хочеш вийти на студента,
Поважай, юначе, цента!
Цент до цента — долар-два,
Буде легша голова.
Центи-долари шаді,
Скінчиш каледж без біди!

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ“ У ЧІКАГО

2331 West Chicago Ave. — Chicago 22, Ill.

Увага! Увага!

«Юнака» треба не лише передплачувати, але й
докладно читати, до нього дописувати, приєдну-
вати йому передплатників і збирати пожертви
на його пресфонд.